Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | 25 январь 1972 йил, сешанба | № 20 (15.191). | Баҳоси 2 тийин.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ПРАГАГА ЖЎНАБ КЕТДИ

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар сиёсий маслаҳат комитетининг навбатдаги кенгаши ишида қатнашмоқ учун совет делегацияси 24 январда Москвадан Прагага жўнаб кетди. Бу делегация КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев (делегация бошлиғи), СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири К. В. Русаков, СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецовдан иборат.

Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, И. В. Капитонов ўртоқлар, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Н. К. Байбаков, В. Э. Димшиц, В. А. Кириллин, М. А. Лесечко, В. Н. Новиков, И. Т. Новиков, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов, СССР Мудофаа министри А. А. Гречко, КПСС Марказий Комитетининг ишлар мудири Г. С. Павлов, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирларининг биринчи ўринбосарлари О. Б. Рахманин, К. М. Боголюбов, СССР Министрлар Советининг ишлар мудири М. С. Смиртюков, граждан авиацияси министрининг биринчи ўринбосари А. И. Семенков ва бошқалар делегацияни Внуково аэродромида кузатиб қўйдилар.

Кузатиб қўювчилар орасида Чехословакия Социалистик Республикасининг СССРдаги мувақҡат ишлар вакили З. Хебен ҳам бор эди. (ТАСС).

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ПРАГАДА

ПРАГА, 24 январь. (ТАСС). Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар сиёсий маслаҳат комитетининг навбатдаги кенгаши ишида қатнашмоқ учун совет делегацияси бугун Прагага келди.

Делегация составида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев (делегация бошлиғи), СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири К. В. Русаков, СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов бор.

СССР ва ЧССРнинг давлат байроқлари билан безатилган Прага аэродромида совет делегациясини ЧКП Марказий Комитетининг Бош секретари Г. Гусак, ЧССР президенти Л. Свобода, ЧССР ҳукуматининг раиси Л. Штроугал, ЧКП Марказий Комитети президиумининг аъзолари В. Биляк, П. Цолотка, К. Гофман, А. Индра, А. Капек, Й Кемпний, Й. Корчак, Й. Ленарт, ЧКП Марказий Комитети президиуми аъзолигига кандидатлар М. Грушкович, В. Гула, ЧКП Марказий Комитетининг секретарлари Я. Фойтик, О. Швестка, Ф. Ондржих, В. Свобода, ЧКП Марказий Комитетининг аъзоси, ЧССР ташқи ишлар министри Б. Хнеупек, партия ва давлатнинг бошқа арбоблари, шунингдек, меҳнаткашларнинг вакиллари кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида СССРнинг ЧССРдаги элчиси С. В. Червоненко ҳам бор эди.

Бангладеш Халқ Республикасининг Президенти доктор АБУ САЙИД ЧОУДРИ жаноб олийларига

Бангладеш Халқ Республикасининг Бош министри шайх МАЖИБУР РАҲМОН жаноб олийларига

ДАККА

Совет Иттифоқи барча давлатлар ўртасидаги тенг ҳуқуқлилик ва дўстлик тинчликсевар ташқи сиёсатига амал қилиб, шунингдек халқларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш принципларига амал қилиб, Бангладеш Халқ Республикасини суверен давлат сифатида таниганлигини, у билан дипломатия муносабатлари ўрнатиш ва ўзаро дипломатия ваколатхоналари алмашлашга тайёр эканлигини билдиради.

Биз СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети, бутун совет халқи номидан ва шахсан ўз номимиздан сизга ҳамда Бангладеш халқига тинчлик, осойишталик билдирилган дўстона истакларимизни йўллаймиз, ўз мамлакатингизнинг давлат суверенитетини мустаҳкамлашда, тинчликсевар демократик республик а қуришда муваффақиятлар тилаймиз.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Бангладеш Халқ Республикаси ўртасида самарали дўстона муносабатлар муваффақият билан ривожланиб боради, деб ишонч билдирамиз, бу муносабатлар мамлакатларимиз халқларининг туб манфаатларига, ялпи тинчликни мустаҳкамлаш ишига мос бўлиб тушишига ишончимиз комил.

Ҳурмат билан

Н. ПОДГОРНИЙ,
СССР Олий Совети Президиумининг Раиси.

А. КОСИГИН,
СССР Министрлар Советининг Раиси

Москва, Кремль. 1972 йил, 24 январь.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

БОШҚИРДИСТОН АССРда КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ ПЛАНЛАРИНИНГ БАЖАРИЛИШИ ВА УНИНГ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети шу масала юзасидан қабул қилган қарорида қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: Бошқирдистон партия ташкилоти, министрликлар ва идоралар республикада капитал қурилишни яхшилаш соҳасида анча иш қилмоқдалар. КПСС область, шаҳар ва район комитетлари партия, совет ва хўжалик ташкилотларининг, корхона ва қурилишлар коллективларининг куч-ғайратини ишлаб чиқариш қувватлари, уй-жой бинолари, маданий-маиший объектлар ва бошқа объектларни қуриб, ишга тушириш планларини бажаришга сафарбар қилмоқдалар. Қурилишнинг ишлаб чиқариш базасини мустаҳкамлаш, уни малакали ишчи кадрлар билан таъминлаш ва бу кадрларнинг қурилишларда муқим ишлашига эришиш борасида бир қанча тадбирлар амалга оширилди.

Ўтган беш йилликда Бошқирдистон АССР да қурилиш-монтаж ишлари плани бажарилди, 300 дан ортиқ янги завод ва цехлар, жами 5,2 миллион квадрат метр ҳажмидаги уй-жой фойдаланишга топширилди, саноат ва қишлоқ хўжалигининг етакчи тармоқларида асосий ишлаб чиқариш фондларининг 50 процентдан кўпроғи янгиланди. Саноат ишлаб чиқариши ҳажми 47 процент ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши ҳажми 46 процент ортди, меҳнаткашларнинг фаровонлиги юксалди.

Партия комитетлари КПСС XXIV съезди ва Марказий Комитет Пленумларининг қарорларини бажара бориб, қурилиш ташкилотлари ва саноат корхоналарининг ишлаб чиқариш фаолиятига чуқур эътибор бера бошладилар. уларни қурилиш муддатларини қисқартириш ва қимматини пасайтириш, унинг сифатини яхшилаш учун резервларни қидириб топиш ҳамда мавжуд резервлардан тўлароқ фойдаланишга актив сафарбар қилмоқдалар. Область партия комитети илғор коллективларнинг тажрибасидан фойдаланиш соҳасидаги ишларни кучайтириб юборди. Қурилишларда тўққизинчи беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақа авж олиб кетди. 1971 йилдаги қурилиш-монтаж ишлари плани муваффақиятли бажарилди, саноат ва қишлоқ хўжалигида 80 тадан кўпроқ йирик объект ишга туширилди.

КПСС Марказий Комитети ана шу якунларга ижобий баҳо бериш билан бирга, Бошқирдистондаги капитал қурилишда жиддий нуқсонлар борлигини таъкидлади. Капитал қурилишнинг самарадорлигини ошириш, унинг сифат кўрсаткичларини яхшилаш, моддий, меҳнат ва молиявий ресурслардан рационал фойдаланиш йўлида қилинаётган ишлар партия XXIV съездининг талабларига тўла-тўкис жавоб бермайди.

СССР Саноат қурилиши министрлиги ва СССР Қишлоқ қурилиши министрлиги фан тараққиёти ва илғор тажриба ютуқларини, янги ғоят самарали конструкция ва материалларни кенг жорий қилиш, индустрлаштириш ва механизациялаш даражасини ошириш йўли билан қурилиш саноатини янада такомиллаштириш ва меҳнат унумдорлигини кўпайтириш учун зарур чораларни кўрмадилар. Қурилишларда кўпгина иш вақти беҳуда сарфланмоқда, бракка йўл қўйилмоқда. Меҳнат унумдорлигининг ўсиши иш ҳақининг ортиб бориш суръатларидан орқада қолмоқда. Химия, нефтни қайта ишлаш саноати, енгил саноат, озиқ-овқат саноатининг бир қанча корхоналарини, қишлоқ хўжалик объектларини ишга тушириш юзасидан берилган топшириқлар бажарилмади. Моддий-техника ресурсларини планда кўзда тутилмаган қурилишларга сарфлаш каби ҳоллар учраб турадии.

Заказчи министрликлар капитал маблағларнинг сочиб юборилишига ҳануз йўл қуймоқдалар, ишга тушириладиган объектларнинг кўпи зарур маблағлар билан ўз вақтида таъминланмаётир, айни вақтда талайгина маблағлар янгидан қурила бошланган иншоотларга сарф қилинмоқда, қурилиш жараёнида корхоналарнинг сметада кўрсатилган қимматини ошириб юбориш практикаси барҳам топган эмас; ишлаб чиқариш қувватларининг салкам 80 процентини IV кварталда ишга тушириш планлаштирилмоқда. Қурилаётган объектлар учун керакли лойиҳа ҳужжатлари ва ускуналар кўпинча жуда кечикиб олинмоқда. Капитал маблағларни асосан ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантириш йўли билан уларнинг самарадорлигини ошириш учун зарур чоралар кўрилмаётир. Ишга туширилган кўпгина саноат объектлари суст ўзлаштирилмоқда. Саноатдаги мавжуд имкониятлардан замонавий самарали бинокорлик материаллари ва буюмлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун фойдаланилмаётир.

Партия ташкилотлари маъмуриятнинг фаолиятини тегишинча контроль қилмаётирлар, хўжалик раҳбарлари олдига катта талаблар қўймаётирлар, бинокорлар коллективларини планларни ўз вақтида бажариш, қурилишнинг сифатини яхшилаш ва таннархини камайтириш учун етарли даражада сафарбар қилмаяптилар. шу мақсадда ташкилотчилик ва оммавий-агитация ишларининг турли формаларидан суст фойдаланмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети Бошқирдистон область партия комитетига, СССР Саноат қурилиши министрлиги, СССР Қишлоқ қурилиши министрлиги, газ саноати, транспорт қурилиши, СССР оғир индустрия корхоналари қурилиши министрликларига, СССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигига партия. хўжалик ташкилотларининг, қурилиш ва корхоналар коллективларининг эътиборини капитал қурилишнинг самарадорлигини бутун чоралар билан ошириш, уларнинг юксак техникавий-иқтисодий кўрсаткичларга эришишлари, шу асосда тўққизинчи беш йиллик планнинг республикада ишлаб чиқариш, уй-жой бинолари ва бошқа объектлар қуриб ишга тушириш ҳақидаги топшириқларининг муваффақиятли бажарилишини таъминлаш вазифаларига сафарбар қилишни топширди.

Фан ва техниканинг энг янги ютуқларини кенг жорий қилиш, қурилиш саноатини ташкил этиш ва бошқаришнинг энг самарали методларини қўлланиш негизида меҳнат унумдорлигини анча ошириш, қурилишнинг сифатини яхшилаш, қимматини пасайтириш ва қурилиш муддатларини қисқартиришга қаратилган конкрет тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга ошириш лозим. 1972—1973 йилларда Бошқирдистон АССР халқ хўжалигини ривожлантириш планларининг бажарилишини таъминлайдиган қурилиш ташкилотларининг қувватларини янада ошириш тадбирлари кўрилсин. Интенсив саноат ва қишлоқ қурилиши районларида йирик панелли уй-жойлар қуриб берувчи мавжуд корхоналар кенгайтирилсин ва серияларини яхшиланган, самарали металл ва ёғоч конструкциялар ҳамда буюмларга эга бўлган йирик панелли уй-жойлар ишлаб чиқарадиган янги корхоналар вужудга келтирилсин. Беш йиллик планлар қисқа вақт ичида ҳар бир қурилиш-монтаж ташкилотига маълум қилинсин ва уларни планлаштириш ҳамда иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига кўчиришга тайёргарлик жадаллаштирилсин.

СССР Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати, Химия саноати, Нефть саноати, Газ саноати министрликларига, СССР Енгил саноат министрлигига, СССР Озиқ-овқат саноати министрлигига, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлигига ишга тушириладиган иншоотларни зарур капитал маблағлар билан, технология ускуналари ва махсус материаллар билан, комплект лойиҳа-смета ҳужжатлари билан ўз вақтида таъминлаш таклиф қилинди. Янги объектларни қуриш ва ишлаб турган объектларни кенгайтириш ишларининг иқтисодий жиҳатдан асослаб берилиши, лойиҳаларнинг сифати ва уларда кўрсатилган техникавий тадбирлар учун, қурилишнинг сметадаги қимматини тўғри белгилаш учун корхоналар, лойиҳалаш ва илмий-тадқиқот ташкилотлари раҳбарларининг жавобгарлиги оширилсин. Янгидан қурилган корхоналар ва цехларнинг лойиҳада кўрсатилган қувватларини тезроқ ўзлаштириш чоралари кўрилсин.

СССР Бинокорлик материаллари саноати министрлигига маҳаллий бинокорлик материаллари саноатини янада ривожлантириш, шу беш йилликда безак учун ишлатиладиган ғишт, қизил ва силикат ғишт, гранит, мармар, юқори сифатли шағал, керамик тахта, керамзит, изоляция материаллари ва бошқа материалларни ишлаб чиқараётган мавжуд корхоналарни реконструкция қилиш ва янги корхоналарни қуриш топширилди.

КПСС Марказий Комитети Бошқирдистон область, шаҳар ва район партия комитетлари зиммасига саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотларининг коллективларини капитал қурилиш соҳасида КПСС XXIV съезди томонидан қўйилган вазифаларни бажаришга сафарбар қилиш йўлидаги ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий ишни яхшилаш мажбуриятини юклади. Давлат интизомига қаттиқ риоя қилиш учун кадрларнинг масъулияти оширилсин. Ишлаб чиқариш илғорларининг қимматли ишлари ва ватанпарварлик ташаббусларини бутун чоралар билан қўллаб-қувватлаш ҳамда ривожлантириш, социалистик мусобақани ташкил этишни такомиллаштириш, бу мусобақани ишлаб чиқариш планлари ва топшириқларини муддатидан илгари бажаришга, иқтисодий кўрсаткичларни яхшилашга, меҳнат унумдорлигини ғоят ўстиришга йўналтириш лозим. Бинокорларнинг меҳнат ва турмуш шароитини янада яхшилашга кўпроқ эътибор бериш керак.

ТОШКЕНТДАГИ бадиий буюмлар фабрикасининг ишчиси Рихси Иноғомова коллектив ўртасида муносиб обрў-эътибор қозонган. У топшириқларни доимо аъло адо этади.

Р. Шамсиддинов фотоси.

ҚИШЛОҚ УСТАЛАРИНИНГ АГРЕГАТЛАРИ

КРАСНОГВАРДЕЙСК. «Узсельхозтехника» Булунғур район бирлашмасининг устахоналарида монтаж қилинган ремонт конвейерлари шу қишлоқ корхонасининг ишчилари ва инженерлари ишлаб чиққан янги стендлар ҳамда ремонт агрегатлари билан тўлдирилди. Масалан, агрегат цехининг устаси Сайфи Тошматов ўз чизмаларига асосан иккита механизм ясади. Слесарь Шомил Шайхутдинов трактор куч узатмаларини ростлайдиган стенд қурди. Ана шу қурилма участкадаги меҳнатни енгиллаштирибгина қолмай, энг муҳим узелларни кафолатли ремонт қилиш ва созлашга ҳам имкон беради. Инженер Л. М. Рубежанский ДТ-75 маркали трактор тормоз барабанларини тиклаш янги усулини ишлаб чиқиб, жорий этди. Бошқа механизаторлар эса трактор орқа ўқини қисмларга ажратадиган ва йиғадиган стендларни ва ювиш агрегатини яратдилар. Агрегат тракторни буғ ва иссиқ сув оқими воситасида ювиб тозалайди.

Қишлоқ усталари ремонт конвейерини такомиллаштиришлари натижасида трактор ремонтида бажарилувчи барча операцияларнинг тўртдан уч қисмини механизациялаш мумкин бўлди.

(ЎзТАГ).

БЕШ ЙИЛЛИК— МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЭНЕРГЕТИКА ВА ЭЛЕКТРЛАШТИРИШ МИНИСТРЛИГИ КОРХОНАЛАРИ ҲАМДА ТАШКИЛОТЛАРИ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ 1972 ЙИЛ ВА ТЎҚҚИЗИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК УЧУН ОЛГАН

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигига қарашли электр станцияларнинг, электр ва иссиқлик тармоқлари корхоналарининг, «Узсельэлектрострой» 1 ва 2-трестлари механизациялашган кўчма колонналарининг коллективлари КПСС XXIV съезди қарорларини, тўққизинчи беш йилликнинг иккинчи йили топшириқларини муддатидан олдин бажариш ва ССР Иттифоқи ташкил этилган куннинг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириб, қуйидаги социалистик мажбуриятларни қабул қилади:

Ишлаб чиқариш соҳасида

Электр ва иссиқлик энергияси реализация қилиш юзасидан 1972 йил учун белгиланган давлат плани муддатидан аввал, 28 декабрда бажарилиб, пландан ташқари 1 миллион 300 минг сўмлик маҳсулот бериладии.

Электр ва иссиқлик энергиясини реализация қилиш беш йиллик плани 1975 йил 25 декабргача бажарилади ҳамда планга қўшимча равишда 7,5 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади.

1972 йилда пландан ташқари 100 миллион киловатт-соат ва беш йиллик давомида 700 миллион киловатт-соат электр энергия ҳосил қилинади.

1972 йилда пландан ташқари 500 минг сўм ва беш йиллик мобайнида 2 миллион сўм фойда олинади.

Электр тармоқларидаги нобудгарчиликни ва ўз эҳтиёжларига электр энергия сарфлашни камайтириш ҳисобига 1972 йилда 2 миллион киловатт-соат, беш йиллик давомида эса 50 миллион киловатт-соат электр энергия тежаб қолинади. 1972 йилда 3 минг тонна шартли ёқилғи ва беш йилликда 45 минг тонна шартли ёқилғи тежалади.

Меҳнат унумдорлиги 1972 йилда 1970 йилга нисбатан 20 процент, беш йиллик ичида эса 62,9 процент оширилади.

Министрлик корхоналарида рационализаторлик ишини кенг миқёсда ривожлантириш йўли билан 1972 йилда 740 минг сўм ва беш йилликда 3 миллион 800 минг сўм иқтисодий самара олинади, янги техникани жорий этиш ҳисобига 1972 йилда 1,5 миллион сўм ва беш йилликда 9,1 миллион сўм, меҳнатни илмий ташкил қилиш тадбирларини жорий этиш ҳисобига 1972 йилда 210 минг сўм ва беш йилликда 800 минг сўм иқтисодий самара олинади.

Асосий машина-ускуналарни камида «яхши» баҳо билан ремонтдан чиқариш ва генератор ускуналарининг капитал ремонт вақтида бекор туриш муддатини 1,5 процент қисқартириш таъминланади.

«Ўзбекистон ССР Энергетика министрлигининг энг яхши мастери» номини олиш учун бошланган социалистик мусобақа кенг кўламда авж олдирилади. «Ёқилғи билан ишлайдиган энг яхши электр станция», «Ёқилғи билан ишлайдиган электр станциянинг энг яхши цехи», «Энг яхши район электр тармоғи» «Энг яхши монтерлик пункти» номини олиш учун, коммунистик меҳнат цехи, участкаси, бригадаси, корхонаси деган фахрий номни олиш учун ўтказилаётган конкурслар, шунингдек барча ишловчи ходимларнинг камида 65 проценти қатнашадиган коммунистик меҳнат зарбдори номини олиш учун якка тартибдаги мусобақа давом эттирилади.

Капитал қурилиш соҳасида

Энергетиклар куни — 1972 йил 22 декабргача Сирдарё ГРЭСида 300 минг киловатт қувватли биринчи блок ишга туширилади; Тошкент ГРЭСида 400 ўринли энергетиклар клуби қуриб битказилади; республика қишлоқларини электрлаштириш соҳасидаги қурилиш-монтаж ишлари программаси бажарилади.

Сирдарё ГРЭСидаги 300 минг киловатт қувватли иккинчи энергетика блоки 1974 йилда ва Тошкент ГРЭСидаги 100 минг киловатт қувватли турбоагрегат 1973 йилда ишга туширилади.

Капитал маблағ сарфлаш ва қурилиш-монтаж ишлари йиллик плани муддатидан барвақт, 1972 йил 27 декабрда бажарилади.

1972 йилда 35 киловольт ва ундан юқори кучланишли 700 километр узунликдаги электр линиялари, 220 киловольт кучланишли «Чирчиқ» подстанциясида 125 минг киловатт-ампер қувватли 2-трансформатор муддатидан аввал, III кварталда ишга туширилади ва беш йилликда жами узунлиги 3700 километр бўлган 35 киловольт ва ундан юқори кучланишдаги электр линиялари ва 23,5 минг километр бошқа кучланишдаги линиялар қуриб битказилади.

1972 йил иситиш мавсумигача 400 километр магистрал иссиқлик тармоқлари ва 100 гектакалория иссиқлик қувватлари ишга туширилади.

1972 йил I кварталида жами 26,5 минг квадрат метр уй-жой, шу жумладан Сирдарё ва Тошкент ГРЭСларида 4,59 минг квадрат метр уй-жой ва беш йилликда 115 минг квадрат метр уй-жой қуриб битказилиб, фойдаланиш учун топширилади.

Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги корхоналарининг коллективлари «Главбелорусэнерго», «Ленэнерго» ва «Ивэнерго» коллективларини социалистик мусобақага чақирадилар.

«СРЕДАЗЭЛЕКТРОСЕТЬСТРОЙ» ТРЕСТИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

«Средазэлектросетьстрой» трестининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари партия XXIV съезди қарорларидан руҳланиб ва СССР ташкил этилган куннинг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, қуйидаги социалистик мажбуриятларни қабул қиладилар:

1972 йилги қурилиш-монтаж ишлари плани 26 декабрда бажарилади. Беш йиллик план 1975 йил 5 декабрда бажарилиб, пландан ташқари бир миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари адо этилади.

Ёрдамчи корхоналар комбинатида маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришнинг ҳаммаси меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига таъминланади ва 1972 йилги план 22 декабргача, беш йиллик план эса 1975 йил 1 октябргача бажарилиб, беш йиллик пландан ташқари 1000 тонна металл конструкциялар ишлаб чиқарилади.

Техникани тараққий эттириш, энг янги конструкциялар ва механизмларни қўлланиш ҳисобига қурилиш муддатлари қисқартирилади ва қуйидаги объектлар:

Тошкент ГРЭСи — Сирдарё ГРЭСи ўртасидаги 500 киловольт кучланишли электр линияси, Ёвон ТЭЦи — Новая подстанцияси ўртасидаги 220 киловольтли электр линияси, Қўнғирот — Мўйноқ 110 киловольтли электр линияси, Жиззах — Ломакино 110 киловольтли электр линияси ва бошқа электр линиялар 1972 йилда:

Норак — Регар 500 киловольтли электр линияси, Сирдарё — Жиззах 220 киловольтли электр линияси. Тошкент шаҳридаги 200 киловольтли Ғарбий подстанцияси 1973 йилда;

Жиззах — Самарқанд 220 киловольтли электр линияси, Жамбул — Қоратов 220 киловольтли электр линияси, шунингдек Андижон ва Қўқондаги подстанциялар 1974 йилда;

Сирдарё — Андижон (Қўқон участкасигача), 500 киловольтли электр линияси, Навоий — Самарқанд 220 киловольтли электр линияси, Ғузор — Қарши 220 киловольтли электр линияси 1975 йилда муддатидан аввал қуриб битказилиши таъминланади.

Комплекс механизация, меҳнатни илмий ташкил қилиш ва ишлаб чиқаришнинг илғор технологиясини жорий этиш асосида меҳнат унумдорлигини ошириш топшириғи 1972 йилги планга нисбатан 0,3 процент ошириб бажарилади ва беш йиллик охиригача меҳнат унумдорлигини планда белгиланганидан 1,5 процент ортиқ ўстиришга эришилади.

Рационализаторлик таклифларини жорий қилиш ҳисобига йилига 240 минг сўм, беш йиллик давомида эса бир миллион сўм тежаб қолинади.

Қурилиш-монтаж ишларининг юксак сифатли бўлишига эришилади, объектларнинг камида «яхши» баҳо билан қабул қилинишига ва объектларнинг 50 процентдан кўпи биринчи бор тақдим этишнинг ўзидаёқ топширилишига эришилади.

«Волгоэлектросетьстрой» трестининг коллективи социалистик мусобақага чақирилади.

СССР ташкил топган куннинг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун саноат корхоналарида ўзаро мусобақа кун сайин кучайиб бормоқда. Пойтахтимиздаги абразив заводининг ветеран ишчиси Б. Мустафоева смена топшириқларини мунтазам ошириб бажараётир. Суратда: уни иш пайтида кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотоси.

ДИРЕКТИВА ОБЪЕКТЛАРИДА

УЛКАН ИНШООТ

Туямўйинни «Тўққизинчи беш йилликнинг зарбдор қурилиши» деб аташяпти. Бу бежиз эмас. КПСС XXIV съезди Директиваларида тилга олинган бу улкан иншоот Амударёда бунёд қилинмоқда. Туямўйин гидроузели қурилишида ишларнинг кўлами тобора кенгайиб, суръат ҳам борган сари кўтарилмоқда.

Шу кунларда 35 та катта-кичик объектда 1200 бинокор меҳнат қилмоқда. Ҳар кеча-кундузда 10 минг куб метр ҳажмда тупроқ ишлари бажарилаётир. 67 та экскаватор ва бульдозер, ўнлаб самосвал, автокран ва бошқа қудратли машиналар бетиним ишлаб турибди.

Гидроузел котловани — қурилишнинг қайноқ участкаси. Забардаст экскаваторларнинг чўмичи бирданига беш куб метр тошни даст кўтариб четкага олиб ташлайди, самосвалларнинг кети узилмайди. Донгдор экскаваторчи Мадиёр Қиличев, унинг ҳамкасблари Владимир Петров, Саидмурод Абдуллаевлар ҳозир февраль ойи ҳисобига ишламоқдалар. 4-механизациялашган кўчма колоннанинг шоферларидан Саъдулла Матқаримов, Иван Наливайко, Раҳим Нишоновлар ҳамиша мусобақа пешқадамлари сафида. Улар коммунистик меҳнат зарбдори деган номни олишга мушарраф бўлишди.

Ишлаб чиқариш базасининг қурилиш майдончасида улкан металл конструкциялар тезкорлик билан монтаж қилинмоқда. Прораб Петр Чаплигин бошчилигидаги монтажчилар ўз касбларининг ҳақиқий усталари. Автокранчи Олим Бектурдиев, слесарь Ботир Матёқубов каби мусобақа илғорларининг номлари «Ҳурмат тахтаси»дан жой олган.

Туямўйинда қурувчилар посёлкаси, маданий-маиший хизмат кўрсатиш, соғлиқни сақлаш ва савдо тармоқлари қад кўтармоқда. Ҳозирги вақтда 320 ўқувчига мўлжалланган мактаб, иккита болалар боғчаси, кинотеатр, кутубхона, касалхона, радиостанция, магазинлар ва ошхоналар қурувчилар хизматида.

Қурилиш бошқармаси партия ташкилотининг секретари Юсуфжон Шержонов коммунистларнинг ташаббускорлиги ва ибратли ишлари ҳақида гапириб берди. Қурилишда 19 миллат вакиллари елкама-елка меҳнат қилмоқдалар. Коммунистлар меҳнатда, ўқишда ва турмушда яхши намуна кўрсатишяпти. 216 комсомол қурилишнинг долзарб участкаларида ғайрат билан ишламоқда.

Туямўйинда қурилиш ишлари ҳажми кун сайин ошиб бормоқда. Тез кунда қурилиш объектлари 40 тага, қурувчилар сони 4 минг кишига етади. Ҳар кеча-кундузда 30 минг куб метр ҳажмда тупроқ ишлари бажарилади. Мамлакатдаги 20 дан ортиқ завод, фабрика, илмий-текшириш ва лойиҳалаш институтлари бу ерга техника, бинокорлик материаллари жўнатиб турибди, қуриладиган объектларнинг чизмаларини тайёрлаб беришяпти.

Улкан Туямўйин гидроиншоотининг бунёд этилиши Хоразм воҳаси, Қорақалпоғистон АССР ва Туркманистон республикасининг Тошовуз области олдида янги ёрқин истиқбол очиб беради. Амударёнинг ҳар икки соҳили сув ва нур чашмасидан тўла-тўкис баҳраманд бўладиган вақт узоқ эмас.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

МАШИНА ҲИСОБЛАЙДИ

Янги завод ёки цех қурилиши сметасини тузиб чиқиш—кўп меҳнат талаб қиладиган иш. Одатда кўп вақт механик меҳнатга — турли маълумотларни справочниклардан қидириб топишга сарфланади.

Мана, қоғозли лентада станоксозлик саноати корхоналаридан бирида қуриладиган машина-ҳисоблаш станциясининг технологик жиҳозланиши учун ишлаб чиқилган сметанинг турли графалари ва рақамлари акс эттирилган. Бу ишни электрон-ҳисоблаш машинаси бажарган.

«Минск-22» электрон-ҳисоблаш машинасида смета тузишнинг автоматлашган системаси станоксозлик, инструментал, абразив буюмлари ва темирчилик-пресс ускуналари заводларини лойиҳалаш Давлат институти ходимлари томонидан яратилди.

Машина сметани буюртмачига йигирма минутда тайёрлаб беради.

ЖАРРОҲЛИК САНЪАТИ

Баъзан жарроҳлар икки, ҳатто уч марталаб терини қайта кўчириб ўтказишга мажбур бўладилар. Бундай операциялар қаттиқ оғриқ бериб, кишини узоқ вақтгача меҳнат қобилиятидан маҳрум қилиб қўяди.

Еревандаги травматология ва ортопедия илмий-тадқиқот институтида терини кўчириб ўтказишнинг янги усули ишлаб чиқилди. Медицина фанлари доктори, профессор С. Мушепян, биология фанлари кандидати А. Ханин, институтнинг илмий ходими М. Марқарян ва бошқалар гормональ препаратдан фойдаланиш билан даволашнинг комплекс системасини таклиф қилдилар. Бу препарат биринчи маротаба шамоллашга қарши восита сифатида қўлланилмоқда.

ХАЛҚ УНИВЕРСИТЕТИГА ЁРДАМ

Ўзбекистоннинг шаҳар, районларида ишчи ва қишлоқ мухбирларининг 25 та халқ университети ишлаб турибди. Бу университетларга 1500 дан кўпроқ матбуот активисти уюшган. Халқ университетлари республика Советининг 21 январда бўлиб ўтган мажлисида ана шу ўқув марказлари қандай ишлаётганлиги тўғрисида, Ўзбекистон Журналистлар союзи уларга қандай методик ёрдам кўрсатаётганлиги ҳақида гапирилди. Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ҳузуридаги халқ университетларига кўмаклашувчи Совет фаолияти тўғрисидаги масала ҳам тингланди.

Республика Советининг раиси, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. К. Зиёдуллаев мажлисда КПСС XXIV съезди талаблари асосида халқ университетларини ривожлантириш проблемалари юзасидан Москвада бўлиб ўтган иккинчи Бутуниттифоқ илмий конференцияси ҳақида ахборот берди.

(ЎзТАГ).

ТУРКИСТОН ҲАРБИЙ ОКРУГИДА

БУРЧГА САДОҚАТ

МЕҲНАТ ГВАРДИЯЧИЛАРИ

Кечагина солдатлик хизматини ўтаган ака-ука Ожогинларни Қорақумдагилар жангчилар деб ҳурмат билан тилга олишади. Мана шу саҳрода арзон ёқилғи учун курашнинг олдинги марраси ўтади. Табиий газнинг янги конлари очилмоқда, газ оқадиган улкан пўлат дарёлар ўтказилмоқда. Эндиликда буларни ифтихор билан «Қитъалараро газ қувурлари» деб аташади. Ана шу жанг майдонининг олдинги маррасида — Ўрта Осиё — Марказ газ қувурининг тўртинчи навбат қурилишида уч оға-ини — Василий, Леонид ва Виктор Ожогинлар меҳнат қилмоқда.

Уларнинг отаси Афанасий Петрович Сталинград жангида Сибирь ўқчи дивизияси сафида оддий жангчи бўлиб қатнашган. Оғир ярадор бўлгандан кейин у бевақт вафот этди. Солдат рафиқаси Мария Ивановнанинг қўлида уч бола етим қолди. Гарчи оғир бўлса ҳам Мария Ивановна ўз фарзандларини оталари кўрса фахрланишга арзийдиган қилиб тарбиялади. Улар Совет Армияси сафида чиниқиш мактабидан ўтдилар. Ўртанчаси — Леонидга тўнғичи—Василий Сибирдаги қадрдон қишлоққа қайтиб келгач, бундай деди:

— Лёня, Қорақумга борамиз, Бухоро — Урал газ қувурини қурамиз. Сен билан биз ахир танкчилармиз-ку!

Василий билан Леонид Ожогинлар Қизилқум ва Қорақумда газ қувурининг дастлаб биринчи, кейинчалик иккинчи шохобчасини қуришди. Ўрта Осиё—Марказ газ қувурини ўтказишди. Ака-ука Ожогинлар классли мутахассис бўлиб етишишди. Василий — изолировкачи, Леонид — қувурларни ётқизиб кетадиган машинист бўлиб олди. Уларнинг онаси Мария Ивановна ҳам фарзандларининг ёнига кўчма колоннага келиб қўшилди. Онанинг ҳормас-толмас қўлига яраша иш газчилар посёлкасида топилди.

Яқинда Ўрта Осиё—Марказ газ қувурининг учинчи шохобчасини ўтказиш учун кенжа Виктор ҳам етиб келди. У қурилиш батальонида бир неча хил касб орттирди. Ғишт теришни ҳам билади, сувоқчиликдан ҳам хабардор, машина ҳам ҳайдай олади. Газ техникасини ўзлаштириб олиш учун кенжа ўғилга бор-йўғи бир ой кифоя қилди.

Викторнинг машинаси ҳаммадан олдинда бормоқда. Бу машина пўлат шеткалар билан пайвандланган қувурларга пардоз беради. Василийнинг агрегати қувурларни битум билан қоплайди ва изоляция қиладиган материал билан ўрайди. Леонид бўлса қувур ётқизадиган машинада пўлат қувурларни траншеяга эҳтиётлик билан ётқизиб кетади. Газ қувурини монтаж қилишда булар асосий иш ҳисобланади. Кечаги жангчи ака-укалар бу ишларни пухта қилишади.

«Средазнефтегазстрой» трестига қарашли механизациялашган 6-кўчма колоннанинг бригада бошлиғи В. Н. Шолохов фахрланиб дейди:

— Булар армияда тобланган азаматлар.

Улуғ Ватан урушининг қатнашчиси В. Н. Шолохов собиқ уч солдатнинг меҳнатини—жаҳонда энг катта газ қувури ўтказаётган кишиларнинг меҳнатини чиндан ҳаққоли баҳолай олади.

ГЕНЕРАЛ НОМЛИ МАКТАБДА

Хўжаобод районидаги генерал Собир Раҳимов номли мактабда ДОСААФ ўқиш пункти очилди. Ёш йигитлар бу ерда дастлабки ҳарбий тайёргарликдан ўтмоқдалар.

Пункт техника билан яхши жиҳозланган шинам синф ва кабинетларга эга. Ўқувчилар «В. И. Ленин социалистик Ватанни ҳимоя қилиш тўғрисида», «Совет Қуролли Кучларининг жанговар йўли», «Улуғ Ватан урушининг қаҳрамонлари» деган ва бошқа мавзулардаги стендларни меҳр-муҳаббат билан безашган. Кираверишга мармар ёдгорлик ўрнатилган. Бу ёдгорликка шу мактабдан жўнаб Улуғ Ватан уруши фронтларида ҳалок бўлган ўқитувчиларнинг номлари олтин ҳарфлар билан ёзиб қўйилган. Болалар жанговар шон-шуҳрат музейи барпо этишди. Музейда Ватан урушида жон фидо қилган кишилар мукофотланган орден ва медаллар, уларнинг комсомол билетлари, фотосуратлари ҳамда мактабга ва ўз устозларига юборган мактублари қўйилган.

Мактабда юқори синф ўқувчилари мотоцикл минишни, радио телеграфистликни, қуроллардан отишни ўрганмоқдалар. «Ватан мудофаасига тайёр» значогига норма топширмоқдалар. Кўпгина ўқувчилар отиш билан қизиқиб қолдилар. Улар учун тир қуриб берилган. Бултур 21 марта отиш мусобақаси ўтказилди. Бу мусобақаларда олти юзга яқин ўқувчи иштирок этди.

Ўқувчилар Улуғ Ватан уруши ветеранлари билан мунтазам учрашиб турадилар. Ўз ҳамюртлари — Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари тўғрисидаги лекцияларни тинглайдилар. Совет Армиясида хизмат қилиш тўғрисида суҳбатлар ўтказишади. Ёш изтопарлар отрядлари тузилди. Бу отрядларнинг аъзолари Улуғ Ватан урушининг номаълум қаҳрамонларини қидириб топадилар.

ЎЗБЕК ҚЎШИҚЛАРИ ЯНГРАЙДИ

Москва гарнизонига қарашли ҳарбий бўлинмалардан бирида ўзбек халқ чолғу асбобларини чаладиган солдатлардан иборат ҳаваскорлик оркестри тузилди. Бундай оркестрнинг тузилишига Фарғона нефтни қайта ишловчиларининг бевосита алоқаси бор. КПСС XXIV съезди ишлаб турган кунларда шу анжуман делегатларидан бир группаси — фарғоналиклар Москва гарнизонининг Н-қисмига боришди. Бу ерда уларнинг ҳамюртлари хизмат қиларди. Ажойиб учрашув бўлди. Съезд делегатлари, уларнинг орасида нефтни қайта ишлайдиган завод директори Р. А. Шохназаров ҳам бор эди. Ёш жангчиларга уларнинг жонажон ўлкасидаги ҳаёт тўғрисида, тенгқурларининг ишлари ҳақида сўзлаб беришди. Жангчилар ўзларининг жанговар ва сиёсий тайёгарликда эришган муваффақиятлари тўғрисида гапириб бериб, пировардида концерт кўрсатишди.

— Афсус, ўзбек миллий чолғу асбобларидан бирортаси йўқ, — деб қолди солдатлар бадиий ҳаваскорлик тўгарагининг раҳбари. — Агар шундай асбоб бўлганида фарғоналикларникидан қолишмайдиган оркестр тузган бўлардик.

— Бунинг ғамини еманг, — деди Р. А. Шохназаров, — биз чолғу асбобларини сизларга юборамиз.

Тез орада Фарғонадан Москвага армия бўлинмаси номига икки комплект миллий музика асбоблари — доира, рубоб, най, ғижжак солинган посилка етиб келди.

Бўлинма командири яқинда заводга юборган хатида туҳфа учун ташаккур изҳор қилиб, ҳозир солдатлар оркестри Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти куни шарафига концерт программаси тайёрлаётганлигини маълум қилди.

ОФИЦЕР СУЛОЛАСИ

Сулоланинг бошлиғи — Филипп Епифанович Кружилин Улуғ Ватан уруши бошлангунга қадар ҳарбий хизматга дахли йўқ киши эди. Шимолий Қозоғистонда ғаллакорлик қиларди. Лекин Ватан бошига оғир кулфат тушган машаққатли йилларда ғаллакор қўлига қурол олди. У немис-фашист босқинчиларига қарши курашда зўр мардлик кўрсатиб, кўпдан-кўп мукофотларга сазовор бўлди: Қизил Байроқ ордени, II даражали Ватан уруши ордени, «Қизил Юлдуз» ордени, медаллар билан тақдирланди.

Филипп Епифанович Шимолий Қозоғистон областидаги Борневка қишлоғига қайтиб келганида запасдаги старший лейтенант эди. Ҳамқишлоқлари фронтчини колхозга раис қилиб сайлашди. У шу лавозимда узоқ йиллар мобайнида ишлади. Жанговар мукофотлар ёнига «Ҳурмат Белгиси» ордени ва медаллар қўшилди. Филипп Епифанович ҳозир хизматига яраша фароғатда.

Унинг тўнғич ўғиллари—Евгений билан Александр ҳам запасдаги офицер бўлишди. Энди Владимирни армияга узатиш навбати келди. Бу ўғли ҳам офицер бўламан деганида, Филипп Епифанович унинг орзусини маъқуллади.

Владимир В. И. Ленин номли Тошкентдаги олий умумқўшин командирлари билим юртида ўқимоқда. Мактабдан олис Борневка қишлоғига тез-тез хат келиб турибди. Бу хатлар ветеранни хушнуд этарди: ўғли ҳамиша олдинги сафда борди. Владимир ян-янги офицерлик либосида уйига кириб келгач, билим юртини имтиёзли диплом ва олтин медаль билан тамом қилганлигини айтганида, Филипп Епифанович ўғли билан нақадар фахрланганлигини тушуниш қийин бўлмаса керак.

Ўша пайтда Владимирнинг иниси—Сергей акаси ўқиган ҳарбий билим юртининг иккинчи курсига ўтган эди. Орадан уч йил ўтгач, у ҳам отасига имтиёзли диплом олдим, деб айтди.

Филипп Епифановичнинг кенжа ўғли Виктор мактабни тамомлагач институтга кирса бўларди: ахир, унинг кумуш медали бор. Лекин Виктор ҳам ҳарбий хизматни танлади. Қайси ҳарбий билим юртига кирай деб ўтирмади. Албатта, у ҳам Владимир билан Сергей ўқиган билим юртига киради-да. Мана, у ҳам медицина комиссиясидан муваффақиятли ўтди, Совет Қуролли Кучларининг энг кекса ўқув юртларидан бирининг остонасига учинчи Кружилин қадам қўйди.

БОБОКАЛОНЛАРИМИЗ ҚАНДАЙ ЎҚИШГАН

Алишер Навоий номли Ўзбекистон ССР Давлат кутубхонасидаги нодир китобларнинг «ҳарбий отряди»га яна бир китоб қўшилди. Бу—«Артиллерия тасвири» бўлиб, Петр замонига мансуб тўплам. Рус тўпчиси капитан Тимофей Бринкин бу дарсликни бундан 252 йил муқаддам тузган.

Капитан тўпламга ўзининг орттирган бой тажрибасини асос қилиб олганки, бу тажрибалар довюрак кишиларга фойда етказгани шубҳасиздир. Китобда артиллерия назарияси берилган, тўплар тасвирланган. Дарсликнинг сўнгги бўлими саволлардан иборат, командирлар солдатларга шу саволларни бериб, имтиҳон қилишлари мумкин.

...Бугун Тошкент кутубхонасининг «ҳарбий бўлими»да турли асрлардаги китоблар жамланган. Улардан энг қадимийси — «Пиёда аскарлар жанговар сафларининг таълими ва қувлиги» деган китоб бўлиб, 1647 йилда нашр этилган. Бу—Россияда чоп этилган ҳарбий мазмундаги илк китобларнинг биридир. Қалин китобларнинг ёнидаги юпқагина китобчалар ҳозирги замон рисолаларига ўхшаб кетади. Бу китоблар кўпдан-кўп ҳарбийларнинг қўлидан ўтганлиги совет пиёда аскарларининг, тўпчиларнинг, ракетачиларнинг бобокалонлари ғолибият фанини қандоқ ўрганганларидан далолат беради. (ЎзТАГ).

ИҚТИСОДИЙ МАВЗУДА

ХЎЖАЛИКЛАРНИ ИХТИСОСЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати йирик шаҳарлар, саноат марказлари аҳолисининг қишлоқ хўжалик маҳсулотларига тобора ўсиб бораётган талабларини тўла таъминлаш учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар.

Москва, Ленинград, Киев, Тбилиси, Тошкент ва қатор пойтахт ҳамда марказий шаҳарлар атрофида ихтисослаштирилган хўжаликлар барпо этилди. Натижада марказий шаҳарларни сабзавот мева, сут ва бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан таъминлаш тобора яхшиланмоқда.

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971 — 1975 йилларга мўлжалланган беш йиллик план Директиваларида шундай дейилган. **«Яқин йиллар ичида аҳолининг картошка, сабзавот ва полиз экинлари маҳсулотларига бўлган талабини тўлароқ қондириш учун зарур бўлган ҳамма ишни қилмоқ керак. Ана шу маҳсулотларни товар тарзида етиштириш учун ихтисослаштирилган зоналар кенгайтирилсин, янги теплица хўжаликлари вужудга келтирилсин».**

ФАРҒОНА ВОДИЙСИ ШАҲАР АТРОФИ ХЎЖАЛИКЛАРИНИ ИХТИСОСЛАШТИРИШНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ҲАҚИДА

Кўрсатилган вазифаларни бажариш соҳасида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ўтган йил 5 октябрда «Республикада боғдорчилик ва узумчиликни янада ривожлантириш тўғрисида», 25 октябрдаги «Республикада картошка етиштиришни кўпайтириш ва республика аҳолисини картошка билан таъминлашни яхшилаш тўғрисида»ги қарорлари муҳим аҳамиятга эгадир.

Маълумки, Фарғона водийси фақат Ўзбекистон ССРдагина эмас, балки Ўрта Осиёдаги энг тараққий этган иқтисодий районлардан биридир. Совет ҳокимияти йилларида ишлаб чиқариш кучларининг ривожланиши билан бир қаторда шаҳарлар аҳолиси сони ўсди ва унинг моддий, маданий фаровонлиги юксалди. Водий аҳолиси 2,3 баравар ўсди. Шу давр ичида Қўқон, Фарғона, Марғилон, Андижон ва Наманган шаҳарларида аҳоли 331,7 минг кишидан 742 минг кишига етди. Аҳолининг бундай тез суръатлар билан кўпайиши натижасида картошка, сабзавот ва полиз маҳсулотлари танқислиги сезила бошлади.

Фарғона водийси қулай табиий шароитга эга бўлганлиги сабабли фақат ўз аҳолисини сабзавот билан таъминлаб қолмасдан балки, Совет Иттифоқининг бошқа республикаларини ҳам эртаги сабзавот билан таъминлаш имкониятига эга. Шунга кўра кейинги йилларда саноатни хом ашё билан, шаҳарлар аҳолисини турли хил сабзавот, картошка ва полиз маҳсулотлари билан таъминлаш мақсадида Фарғона водийсининг Ўзбекистон районидаги Муқимий номли колхоз, Риштон районидаги «Сўх» совхози, Фарғона районидаги «Ленинобод», «Коммуна», «Москва» колхозлари, Охунбобоев районидаги «Совет» колхози, Андижон районидаги «Ўзбекистон», Охунбобоев номли колхозлар, Наманган районидаги Тельман номли колхоз, Чуст районидаги «Косонсой» совхозлари сабзавот, картошка ва полиз маҳсулотлари етказиб беришга ихтисослаштирилди.

Лекин водий шаҳар атрофи хўжаликларидаги сабзавот етиштиришнинг ҳозирги аҳволи шаҳарлар аҳолисини мунтазам равишда хилма-хил сабзавот, картошка ва полиз маҳсулотлари билан таъминлай олмайди. Чунки шаҳарлар атрофида саноатни хом ашё билан, аҳолини хилма-хил сабзавотлар, картошка ва полиз маҳсулотлари билан таъминлашга ихтисослашган хўжаликларда картошка, полиз маҳсулотлари етиштириш етарли даражада ташкил этилмаган. Шунинг учун шаҳарлар аҳолисини картошка, сабзавот, полиз маҳсулотлари билан таъминлашда хусусий хўжаликларнинг ҳиссаси катта. Масалан, область статистика бошқармалари маълумотига кўра, 1970 йили водий хўжаликларида етиштирилган картошканинг 47,7 процентини, сабзавотнинг 65,6 процентини ва полиз маҳсулотларининг 96,4 процентини хусусий хўжаликлар етиштириб берган.

Лекин бу рақамлар ҳам ҳақиқий шароитни тўла акс эттиролмайди. Чунки, Фарғона водийсида етиштирилган сабзавот ва мевалар фақат водий шаҳарларидагина эмас, балки Тошкент, Самарқанд, Қозоғистон ССР, Қирғизистон ССР шаҳарларига ҳамда РСФСРнинг марказий саноат районларига, бир қисми эса консерва заводларига юборилади.

Аҳоли сонининг кўпайиши ва унинг турмуш даражасининг юксалиши сабзавот маҳсулотларига бўлган талабни тобора оширади. Аниқланган ҳисобларга кўра, Фарғона водийси шаҳарлари аҳолисининг сабзавот маҳсулотларига талабини тўла-тўкис қондириш учун 1980 йилга бориб, 80,6 минг тонна картошка, 305,3 минг тонна сабзавот ва 157,8 минг тонна полиз маҳсулоти (жами 543,7 минг тонна картошка, сабзавот ва полиз маҳсулотлари) зарур бўлади. Урал, Сибирь, Қозоғистон ССР ҳамда бошқа районларни эртапишар сабзавотлар билан таъминлашдаги Фарғона водийси хўжаликлари вазифаларини қўшиб ҳисоблаганда 1980 йилга бориб, камида 800 минг тонна сабзавот, полиз маҳсулотлари ва картошка етиштириш керак бўлади.

Водий шаҳарлари учун шаҳар атрофида ихтисослашган сабзавотчилик, мевачилик, сутчилик хўжаликларини ташкил қилиш ва уларни ихтисослаштиришни илмий асосда ҳал қилиш керак. Маълумки, Иттифоқдаги пойтахт ва йирик саноат шаҳарлари (Москва, Ленинград, Тошкент, Киев, Тбилиси ва бошқа шаҳарлар) атрофида ихтисослашган хўжаликларгина эмас, ҳаттоки районлар бор. Бу хўжаликларда етиштирилган сабзавот, полиз маҳсулотлари ва картошка асосан шу хўжаликлар ёнидаги шаҳарларга юборилади. Шу жиҳатдан қараганда, Фарғона водийсидаги шаҳарларнинг бирортаси ҳам ихтисослашган шаҳар атрофи хўжалигига эга эмас. Наманган, Фарғона, Андижон, Қўқон, Марғилон шаҳарлари ёнидаги сабзавотчилик хўжаликларида шаҳар атрофи хўжалигига алоқадор бўлмаган қишлоқ хўжалик тармоқлари ҳам мавжуд. Бу эса аҳолини мунтазам равишда сабзавот ва полиз маҳсулотлари билан таъминлашга ҳалал бермоқда.

Фарғона водийсида сўнгги 20-30 йил мобайнида сабзавотчиликнинг ривожланиши, шаҳар саноати ва истеъмол қилувчи ташкилотларнинг сабзавотчилик хўжаликлари билан алоқалари ҳамда аҳолининг сабзавот ва полиз маҳсулотларига бўлган талабини ўрганиш шуни кўрсатадики, водийнинг ҳамма шаҳарлари атрофида, хилма-хил сабзавот ва полиз маҳсулотларига, картошка етиштиришга ихтисослашган хўжаликларни ташкил қилиш шарт эмас. Чунки, биринчидан, Фарғона водийсидаги асосий шаҳарлар орасидаги масофа ўртача 80-100 км дан ошмайди ва бу масофа қаттиқ қобиққа эга бўлган замонавий автомобиль йўллар ва поезд йўллари билан боғланган. Шунга кўра, бир шаҳар ёнида етиштирилган сабзавотни ҳозирги автомобиллар ёрдамида иккинчи шаҳарга 1-1,5 соатда сабзавот сифатини пасайтирмаган ҳолда етказиш мумкин. Иккинчидан, Фарғона водийсининг айрим қисмларидаги аҳоли маҳаллий-табиий ва иқтисодий шароитларни ҳисобга олган ҳолда айрим сабзавот маҳсулотларини етиштиришда муҳим аҳамиятга эга бўлган меҳнат кўникмаларига эга. Масалан, Олтиариқ райони фақат Фарғона водийсида эмас, ҳаттоки Ўзбекистонда бодринг, турп, шолғом, сабзи етиштирадиган асосий марказлардан бири. Марғилон атрофидаги хўжаликлар эса турп, пиёз ва сабзидан юқори ҳосил олишда катта муваффақиятларга эришмоқдалар. Шунга ўхшаш айрим сабзавот маҳсулотларидан юқори ҳосил олувчи хўжаликларни, мутахассисларни Фарғона водийсининг бошқа район хўжаликларида ҳам учратиш мумкин. Илғор тажрибаларни ўрганиш кўрсатдики, Фарғона водийсининг шаҳарлари атрофида шаҳарга керак бўлган ҳамма маҳсулотларни етиштиришдан кўра, уларнинг айримларини тарихан ривожланиб келаётган жойларда етиштириб, бутун водий шаҳарларига, Ўзбекистоннинг бошқа районларига, ҳаттоки Қозоғистон ССР, Қирғизистон ССР ва РСФСРга жўнатиб туриш иқтисодий жиҳатдан катта самара беради.

Юқоридаги мулоҳазаларга кўра, Фарғона водийси шаҳарлари атрофидаги хўжаликларнинг ихтисосланишини янада такомиллаштириш зарур. Уларда сабзавот, полиз маҳсулотлари, картошка, мева етказиш ва сут чорвачилигини ривожлантириш билан бир қаторда водийнинг шаҳарлари ёнида жойлашган хўжаликларни сабзавотчиликка ихтисослаштириш мақсадга мувофиқдир. Жумладан, Фарғона водийси шаҳарлари аҳолиси учун зарур бўлган бодринг, турп, сабзи маҳсулотларини Олтиариқ райони хўжаликларида, картошкани Ўзкомпартия Марказий Комитети ва Министрлар Советининг яқиндаги қарорига биноан Риштон районининг Сўх зонаси,

СЪЕЗД, БЕШ ЙИЛЛИК ВА ЧОРВАДОР

МАСЪУЛИЯТЛИ ДАВР

Жумабек АСИЛОВ,
Фориш районидаги Ильич номли совхоз бош зоотехниги

„СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ" АНКЕТАСИГА ЖАВОБ БЕРАДИ

Республикамиз чорвадорлари ўтган йили 157,9 минг тонна гўшт, 21 минг тоннадан зиёд жун, 2 миллион дона қоракўл тери тайёрлаб давлат планларини анча ошириб бажардилар. Бу муваффақиятга Ильич номли совхоз коллективи қандай ҳисса қўшди?

— Чорвадорлар эришган муваффақиятни эшитиб беҳад қувондик. Давлат планларининг ошириб бажарилиши яйлов баҳодирлари партия ташкилотлари раҳбарлигида олиб борган самарали ишларнинг илк якунидир. Ўтган йилнинг тажрибаси республикамизда гўшт, сут, жун, қоракўл тери ва бошқа хил чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун катта резервлар борлигини кўрсатди. КПСС XXIV съезди белгилаган коммунистик қурилиш вазифаларини бажариш учун ана шу резервлардан янада самарали фойдаланиш ҳаммамизнинг муқаддас бурчимиздир.

Совхозимиз чорвадорлари улкан галабага ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар. Ўтган йили давлатга пландаги 340 тонна ўрнига 413 тонна сўким ва бўрдоқи гўшти етказиб берилди. Қоракўл тери тайёрлаш плани 135 процент адо этилди ёки 21 ярим минг донага яқин юқори сифатли қоракўл тери армуғон этилди. Тайёрлов пунктлари қўйчивонларимиздан 1067 центнер жун қабул қилиб олди. Бошқа хил маҳсулотлар тайёрлаш топшириқлари ҳам ошириб адо этилди.

Чорвачиликда туёқ сонини кўпайтириш, уни тўла сақлаб қолиш, маҳсулдорликни ошириш бош вазифа ҳисобланади. Аслини олганда, маъмурчилик яратишнинг муҳим омили ҳамма турдаги чорва моллар сонини кўпайтириш, зотини яхшилаб бориш ҳисобланади. Илгари туёқ сони плани бажарилмаса ҳам кўпроқ қоракўл тери етиштиришга ҳаракат қилинар эди. Энди вазият бутунлай ўзгарди. Қоракўл тери тайёрлаш планини бажариш шарт. Лекин бунда туёқ сонининг камайишига йўл қўймаслик керак. Мақсадга эришишнинг асосий йўли эгиз қўзи олишни кўпайтиришдир. Биз чорвачилик мутахассислари — зоотехниклар, ветеринария врачлари, фельдшерлар шуни кўзлаб иш тутмоқдамиз. Натижа чакки эмас. Совхозимиз ўтган йили ўстиришга қўзи қолдириш топшириғини 145 процент бажарди ёки ўстириш ҳамда наслга 14 минг 430 та соғлом қўзи қолдирилди. Ҳар 100 бош совлиқдан 157 тадан қўзи олинди.

Илғор фермалар, чўпонларнинг кўрсаткичлари қандай бўлди, туёқ сонини янада кўпайтириш резервлари ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Ўтган йили қўзи олиш планини бажармаган биронта ферма ёки отар бўлмади. М. Бойдуллаев, М. Серicқулов, Ў. Илёсов, Ш. Муҳитдиновлар бошқарувчилик қилаётган отарларда ҳар 100 бош совлиқдан 150-165 тадан қўзи олинди, қоракўл терининг қарийб 85 проценти биринчи сортга топширилди, 3400-3500 тадан қўзи ўстиришга қолдирилди. Бу рақамларни тилга олишдан мақсад шуки, хўжалигимизда эгиз қўзи олишни кўпайтириш учун ҳамма имкониятлар бор. Биз улардан ишнинг кўзини билиб фойдаланишимиз керак.

Чўпонларимиз ҳам эгиз қўзи олишда ҳали кўрилмаган муваффақиятларга эришдилар. Т. Амирхонов, Т. Сафармуротов, Н. Эстиловов, Х. Қаршиев, О. Узоқовлар эгиз қўзи сонини 200 тага етказдилар. Шуларни ҳисобга олиб 1972 йилда янги режалар туздик. Фермалар бўйича эгиз қўзи олишни камида 170-175 тага етказиш ниятимиз бор. Чўпонларимизнинг ҳаммаси илғорлар эришган даражага етиш учун кураш бошладилар. Партия ташкилотларининг тўғри раҳбарлиги, халқимизнинг ҳалол меҳнати, мутахассисларимизнинг жонбозлиги туфайли нишонга олган маррамизга етамиз, албатта.

Қўйчилик соҳасида шахсий манфаатдорлик принципи қандай амалга оширилаётгани ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Бу — жуда муҳим масала. Қўйчилик соҳасида шахсий манфаатдорлик принципини кучайтириш маҳсулот етиштиришни кўпайтиришнинг асосий омилларидан бири ҳисобланади. Шунинг учун ҳам партиямиз бу принципга қаттиқ риоя қилиш зарурлигини уқтирмоқда. Мен шу ўринда бир мисол келтираман. Тошболта Амирхонов узоқ йиллардан буён бош чўпон бўлиб хизмат қилади. У ўтган йили ҳар 100 совлиқдан 200 тадан қўзи олди. Эгиз қўзи олишни кўпайтиргани, қўзиларни чиқимга чиқармай тўла сақлаб қолгани, тез семиришини таъминлагани, гўштга юқори семизликдаги қўйларни етказиб бергани учун етмиштадан зиёд қўй ва қўзи, 4 минг сўм пул мукофоти олди. Асосий маоши бу ҳисобга кирмайди. Бундай катта даромад олаётган чўпонлар жуда кўп. Давлатимиз чўпонларга шундай имтиёзлар бераётган экан, биз улардан жонбозлик кўрсатиб ишлашни талаб қилишимиз керак. Ҳар бир чўпон боқимидаги туёқ сонини кўпайтириб, маҳсулдорлигини ошириб боргандагина хўжаликлар бўйича белгиланган планлар тўла ва ошириб бажарилади. Лекин масаланинг бошқа томонини ҳам ҳисобга олишимиз керак. Халқимизга ва давлатимизга баҳоси арзон, талабга мос келадиган гўшт, сут, қоракўл тери, жун ва бошқа хил маҳсулотлар керак. Буни унутмаслигимиз. маҳсулотни давлат омборидан харид қилинган озуқа ҳисобига эмас, балки, ўз хўжалигимизда етиштирилаётган ем-хашак ҳисобига етиштиришимиз ва кўпайтиришимиз зарур.

Туёқ сонини кўпайтириш билан шахсий манфаатдорлик принципи бир-бирига боғлиқ бўлгани учун резервлар ҳақидаги саволга энди жавоб бераман. 1972 йил баҳорида совхозимиз бўйича 26.366 бош совлиқ қўзилайди. Биз ўша совлиқларни шу кунларда авайлаб парвариш қиляпмиз, қишловдан тўқ ва семиз олиб чиқамиз, бирор бош совлиқ ёки қўзини чиқимга чиқармаймиз. Режамиз бўйича ҳар 100 совлиқдан камида 150 тадан соғлом қўзи оламиз, шундан қарийб 20 мингини тери учун сўйиб, 15 мингини ўстиришга қолдирамиз. Айрим насл бермайдиган, касалликка чалинган, ёшини яшаб бўлган совлиқларни эса бўрдоқичилик базасида боқиб гўштга топширамиз. Давлатга 133 тонна жун топширилишини таъминлаймиз. Бу топшириқ ҳар бир ферма ва чўпонга етказилди, улар ички имкониятларини ҳисоблаб чиқиб социалистик мажбурият қабул қилди. Режамизни тўла амалга оширсак, чорвадорларимизнинг шахсий манфаатдорлиги янада ўсаверади.

Чорва қишлови қандай ўтяпти, рўй берган қийинчиликлар қандай бартараф этиляпти, шу ҳақда нималарни айтаоласиз?

— Чорвадорлар қиш фаслида кўп қийинчиликларга дуч келади. Лекин яхши тараддуд кўрилгани учун уларни тўла енгади. Бизнинг совхозимиз янги хўжалик. Шунга қарамай қишловга атаб 2870 тонна майин ва дағал хашак, 400 тонна концентрат, 1150 тонна сомон тайёрлаганмиз. 82 қўйхона ремонт қилинган. Чўпон-чўлиқларимиз иссиқ кийинтирилган. Шу кунларда ҳаммамизнинг эътиборимиз қўй-қўзилар парваришини кучайтиришга қаратилган. 780 та ориқ қўй бор эди, уларни ажратиб олиб алоҳида жойда қўшимча ем-хашак билан боқяпмиз. Совлиқлар ҳозир бўғозлик даврининг биринчи босқичини бошдан кечиряпти. Шу сабабли уларни ҳаво илиқ кезларда яйловларда боқяпмиз. Бўғозликнинг иккинчи босқичига ўтганда оширилган нормада ем-хашак бериб қўзилатиш хоналари ёнида парваришлаймиз.

Бутун куч-ғайратимизни сарф этиб чорва қишловини бехатар ўтказамиз, ҳамма совлиқлар, тўхлиларни қишдан юқори семизликда олиб чиқамиз. Бу билан қўйчиликни янада ривожлантиришга мустаҳкам замин яратамиз.

Беш йилликнинг иккинчи йилида ўз зиммасига олган шахсий мажбуриятини муддатидан илгари бажариш иштиёқи билан меҳнат қилаётган «Таштекстильмаш» заводининг ишчиси Муҳаббат Фозилова (юқорида) кун сайин қувончли ютуқларни қўлга киритмоқда. Сарибой Тилоовов (пастда) Нукусдаги ремонт-механика заводида пайвандчи бўлиб ишлайди. У кундалик топшириқларни мунтазам 130 процентдан ошириб адо этмоқда.

А. Тўраев ва Р. Саидов фотолари.

А. А. ГРОМИКО ЯПОНИЯГА ЖЎНАБ КЕТДИ

Япония ҳукуматининг таклифига биноан СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико 22 январда расмий визит билан ҳамда Совет—Япон муносабатлари масалалари юзасидан, шунингдек иккала томонни қизиқтирувчи халқаро проблемалар юзасидан навбатдаги маслаҳатлашувларни ўтказмоқ учун Москвадан Токиога жўнаб кетди.

Внуково аэродромида А. А. Громикони кузатиб қолган кишилар орасида Япониянинг Совет Иттифоқидаги муваққат ишлар вакили Т. Хасэгава ҳам бор эди. (ТАСС).

ҚИШЛОҚДА ЭЛЕКТРОН «БУХГАЛТЕР»

Узбекистоннинг яна тўққиз районида машина-ҳисоблаш станциялари очилди. Шу станцияларда ўрнатилган тез ҳисоблаш машиналари аппаратларида ишлаш учун оператор кадрлар тайёрланди.

Ҳозир республичқа қишлоқларида мана шундай 49 та станция ишлаб турибди. Беш йилликнинг охирига бориб Узбекистоннинг ҳамма районларида қишлоқ ҳисоблаш станциялари ташкил этиш мўлжаллаб қўйилди. Кейин бу станцияларнинг аксарияти электрон техникадан фойдаланиб, ҳисобот ишларини механизациялаштириш комплексининг марказлари бўлиб қолади. (УзТАГ).

ЯХШИЛИК УНУТИЛМАЙДИ

ДЎСТЛИК МЕҲРИ

— Буни қаранг-а, Янош, кўришмаганимизгаям йигирма тўрт йил бўлибди-я!

— Нимасини айтасиз, Ҳамид оға, вақт бир зумда ўтиб кетди.

— Альмаши Агистонна эсонмонми, кайфияти яхшими, турмушидан хурсандми? Илонканинг аҳволи қалай, сиҳат-саломатми? Ўшанда дўмбоққина қизча эди, ҳозир турмушга чиққанмиш, ишқилиб бахтли бўлсин!

— Иккаласи ҳам тинч, бардам. Сиздан миннатдор. «Ҳамид оғага кўпдан-кўп салом айтинг», дейишди. Ўзлариям келиш орзусида юришибди.

Бу гапни эшитиб Ҳамид ака оғир хўрсиниб қўйди. Сўнг:

— Альмаши хўп аломат аёл эди. Венгрияда бунақа исёнкор аёлни учратмаганман, — деди.

Венгер йигит ўзида йўқ хурсанд. Худди ўз уйидагидек яйраб ўтирибди. Деразадан ташқарига ҳавас билан боқади. Уйнинг деразаси боғ томонда, баланд тоғ кўриниб туради. Сўлим, салқин, жимжит. У боғ томондан кўзини узмай сўзини давом эттирарди.

— Альмаши сизни кўп эслайди. Сизни қидирмаган жойимиз қолмади. Хат орқали министрликлар, идораларга мурожаат қилдик. Излаб дарагингизни топмадик. Бир қуролдошингиз бизга: «Ҳамид урушнинг охирги кунларида оламдан ўтди», деб айтди. Жангчининг гапини Альмашига айтганимга пушаймон қилдим. Шундай бўзладики, назаримда унинг нолишига ер ҳам бардош беролмай, титраб кетгандек бўлди.

— Ёлғон, ёлғон! Бунга ишонмайман, Янош! У, тирик, бундай кишилар ҳеч қачон ўлмайди. Ажал ўқи уни четлаб ўтади.

— Кошкийди, шундай бўлса, Агистонна, — дедим мен.

— Ундан умидингни узма, қидиравер, бугун бўлмаса, эртага, албатта, топамиз.

... Хайрият, ажал ўқи сизни четлаб ўтибди. Дийдор кўришдик. Бизга яна олижаноб совет кишиси асқотди. Бир куни Илонка «Орсаг Вилаг» деган ҳафталик журнални кўтариб келди. Унда бир неча йилдан бери Совет Иттифоқида яшаётган венгер Карой Боц ҳақида мақола босилган эди. У, 1956 йили Венгер контрреволюцияси маҳалида Москвага келиб, заводга ишга кирибди, катта обрў қозонибди. Илонканинг таклифи билан гарчи нотаниш бўлса ҳам, Карой Боцга хат ёзиб, Сизни топишда ёрдам сўрадик. Хат билан бирга Сизнинг суратингизни ҳам қўшиб юбордик.

Бахтимизга, Карой Боцнинг қўшниси Г. Меликянц «Известия» газетасида ишларкан. Карой хатни Меликянцга кўрсатибди. У суриштира-суриштира Сизни Андижондан топибди. Буёғи ўзингизга маълум.

Янош Варади Ҳамид ака билан учрашганига сира ишонгиси келмасди. «Тушимми-ўнгимми», дегандай ундан кўз узолмай ўтирди. Сал меҳри қонгач, Ҳамид ака Янош бошлаган ҳикояни давом эттирди:

— 1962 йил, май ойи эди. Қишлоғимизга ўша сиз айтган мухбир Меликянц келди.

— Сержант Ҳамид Азбаров сиз бўласизми?

— Ҳа.

— Альмаши Агистонна исмли венгер аёлни танийсизми?

Ўйланиб қолдим. Уни унутган эканман. Мухбир воқеани эслатмоқчи бўлди.

— Агистоннанинг ўгай акаси Янош Варадини ҳам танимайсизми?

— Йўқ, биродар.

Шунда мухбир:

— 1945 йилда Венгриянинг пойтахти Будапештни озод қилишда қатнашганмисиз? — деб қолди.

Шундагина Агистонна кўз олдимга келди. Қувониб кетдим. Севинчим ичимга сиғмай, энтикиб қолдим.

— Бундай демайсизми, биродар. Агистоннани ҳам, ўгай акасини ҳам, қизи Илонкани ҳам биламан. Улар ҳаётми? — дедим.

Мухбирга бор гапни айтдим. Орадан кўп ўтмай Агистонадан, Илонкадан, Сиздан хатлар кела бошлади. Йигирма тўрт йилдан сўнг мана бугун сиз билан учрашиб турибмиз. Шунча жойдан қадр қилиб келганингиз учун минг раҳмат, Сизга!

...Воқеа бундай бўлган экан. 1945 йилги Венгрия пойтахти Будапешт ўт—олов ичида қолди. Бутун шаҳарни немислар ўраб олишди.

Совет Армияси шаҳардан тўққиз чақирим нарида — Банхида қишлоғида жойлашганди. Ҳамид Азбаров ҳам шу ерда. Шиддатли жанглар бўлди. Душман тиштирноғи билан қаршилик кўрсатди. Ариқларда лоларанг сув оқарди. Ёвузлар йўл-йўлакай уйларни куйдириб дуч келган чолкампир, она сути оғзидан кетмаган бегунох гўдакларни ўлдиришарди.

Будапешт яқинидаги Будда қишлоғига немислар ўт қўйиб юбордилар. Уйлар ловуллаб ёнарди. Сочи тўзиган, яланг оёқ бир аёл «қизимни қутқаринг», деб кўчада бўзлаб юрарди. У ўтга яқин келолмасди. Шу пайт бир солдат ўзини ўтга урди. Ёниб турган уйга кириб кетди. Кўп ўтмай аёлнинг қизини кўтариб чиқди. Солдат чиқиши билан уй қулаб тушди. Қиз ўзини билмас, беҳуш ётарди. Солдатнинг кийимлари куйган, афтига қараб бўлмасди.

Бу жасур киши — сержант Ҳамид Азбаров, аёл — Альмаши Агистонна, қутқарилган қиз эса — Илонка эди. Шўрлик аёл қизи билан кўримсиз, хароба кулбада яшарди. Турмуши оғир, егани ҳеч нарсаси йўқ. Илонка ўлим тўшагида ётар, ҳолдан кетиб қолганди. Агистоннанинг ўгай акаси Янош Варади ёрдам беришга ожиз, ўзи аранг кун кўрарди.

Ҳамид Азбаров Агистонналар оиласи билан дўстлашиб қолди. Илонкага алоҳида меҳрибонлик кўрсатди. Ҳамширани бошлаб келди, дори-дармон қилишди. Солдатларга қандай овқат берилса, ўша таомдан келтириб турди. Янош Варади ҳам сержант билан иноқлашиб кетди.

Икки ойдан кейин совет жангчилари Ғарб томонга силжидилар. Ҳамид Азбаров Агистоннага эсдалик учун суратини қолдирди. Альмаши бу олижаноб, дилкаш, илтифотли совет сержанти билан бошқа учрашмади.

82-гвардиячи миномёт полкининг сержанти Ҳамид Азбаров Будапештдан Болгарияга борди. Вена, Прагани озод қилишда қатнашди. Уруш тугагач, қадрдон қишлоғи — Хўжаобод районидаги «Коммуна» колхозига қайтиб келди. У урушгача мактабда ўқитувчилик қилган эди. Тағин ўша ишини давом эттирди.

Урушдан кейин Альмаши Агистонна ҳаётида катта ўзгаришлар юз берди. Ишга кирди, яхши уйга кўчиб ўтди. Рўзғорини тиклаб олди. Илонка вояга етди, турмушга чиқди. Варади офицерлар тайёрлаш билим юртида ўқиди, старший сержант даражасига кўтарилди.

Янош кейинги йилларда Ҳамид ака билан икки марта учрашди. Биринчи учрашув 1968 йили Тошкентда, иккинчи учрашув 1969 йили Ҳамид Азбаровнинг қишлоғида бўлди

Агистонна билан Илокка эса хат орқали гаплашиб турибди:

Қадрли Ҳамид Азбаров!

Кечикиб хат ёзганим учун узр.

Бунақа ёзишмалар кўп. Венгрия тамғаси босилган бу хатлар дўстлик, одамийликни куйловчи қўшиқдек туюлади кишига.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

С. РАЖАБОВ,
«Коммунист» газетасининг ходими.

Наманган областида: Чуст районининг Косонсой, Олмос зоналари, Янгиқўрғон районининг Заркент, Нанай зонасидаги айрим совхозлар, колхозлар, бўлимлар, бригада ва звеноларни картошка етиштиришга қўшимча равишда ихтисослаштириш тўғрисидаги таклиф маъқулланди. Сабзи, пиёзни Фарғона, Қува ва Риштон районининг жанубий қисмидаги хўжаликларда етиштиришга ихтисослаштириш мақсадга мувофиқ бўлур эди. Чунки Олтиариқ райони хўжаликлари, юқорида айтилганидек, қадимдан эртаги бодринг, турп, шолғом, сабзи етиштириш билан, Фарғона, Қува, Риштон районининг тоғ этаги зонаси хўжаликлари қадимдан эртаги ва кечки картошка, бодринг, сабзи етиштириш билан шуғулланиб келганлар. Бу район хўжаликлари картошка, бодринг, турп, шолғом каби маҳсулотларни етиштириш учун қулай табиий-иқлим шароитига эга. Масалан, Фарғона районидаги Пакана, Кўчқори, Риштон районининг «Сўх» совхози территорияларидаги, Наманган областининг жанубий тоғ этакларидаги хўжаликлар эрта баҳорда картошка экиб, биринчи ҳосилни май ойида йиғиштириб олиб, ўрнига янги кечки картошка, бодринг ёки сабзи экади.

Марказий Фарғонанинг янги ўзлаштирилаётган ерларида водий шаҳарлари аҳолисини полиз маҳсулотлари билан таъминловчи ихтисослашган колхоз ёки совхозлар ташкил этиш мақсадга мувофиқдир.

Шаҳар атрофи хўжаликларининг ихтисосланиши билан бирга қишлоқ хўжалик тармоқлари ўртасидаги боғланишни такомиллаштириш меҳнат самардорлигини оширади. Фарғона водийси Ўзбекистон ССРнинг йирик пахта базасидир. Шунинг учун водийнинг суғориладиган районларида йилдан-йилга пахта майдонлари кенгайиб бормоқда. Аксинча, сабзавот, полиз, картошка майдонлари камайиб кетмоқда. Масалан, водий шаҳар атрофи хўжаликларида сабзавот, полиз ва картошка майдони 1959 йилда 6.2 минг гектар, 1965 йилда 5,2 минг гектар бўлган бўлса, 1970 йилда 4,9 минг гектар бўлди. Бунинг асосий сабаби, сабзавот етиштиришга ихтисослашган хўжаликларда сабзавот ҳисобига пахта экин майдонлари йилдан-йилга кенгайиб бормоқда. Масалан, 1959 йил бу хўжаликлардаги пахта экин майдони 635 гектардан 1970 йил 2100 гектарга етди. Шунинг учун бу хўжаликлардаги асосий куч ва имкониятлар пахта етиштиришга қаратилган. Пахта майдонига эга бўлган хўжаликлардаги сабзавот ҳосилдорлиги ва меҳнат унумдорлиги бошқа сабзавот етиштиришга ихтисослашган хўжаликларга нисбатан анча паст. Шунга кўра, сабзавотчиликка ихтисослашган хўжаликларнинг пахта етиштиришдан озод қилиниши маҳаллий, табиий ва иктисодий имкониятлардан, меҳнат ресурсларидан янада самаралироқ фойдаланишга, сабзавот ва полиз маҳсулотларини етиштиришни юксалтиришга имкон беради.

Фарғона водийси сабзавот етиштириш учун қулай тупроқ-иқлим шароитига эга. Шу сабабли йилнинг эрта баҳоридан то куз охирига қадар 8-9 ой мобайнида шаҳарлар аҳолиси учун очиқ майдонларда турли хил сабзавот етиштириб бериш мумкин. Лекин ҳозир Фарғона водийси шаҳар атрофи хўжаликларида сабзавот тури 10-12 хилдан ошмайди. Ҳолбуки, вегетация даври Фарғона водийсига нисбатан 2-2,5 марта қисқа бўлган Москва, Ленинград шаҳар атрофи хўжаликларида 45-50 хил сабзавот етиштириш йўлга қўйилган. Шунинг учун сабзавот турларини кўпайтириш, табиий шароитдан, меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланишга ёрдам беради. Сўнгра консерва саноатига узлуксиз хом ашё етказиб беришни таъминлайди.

Шаҳар атрофи хўжалигини ривожлантиришда ва соҳибкор сабзавотчиларни рағбатлантиришда сабзавот маҳсулотларини харид қилишни такомиллаштириш керак. Қайта ишлаш ва тайёрлов ташкилотлари помидорнинг ҳар бир килограммини шаҳар атрофи хўжаликларидан 16 июлга қадар 15 тийиндан, 16 июлдан бошлаб 5 тийинданга қабул қилади. Шунга кўра барча сабзавот етиштиришга ихтисослашган хўжаликларда бир вақтнинг ўзида пишиб етиладиган «Майский» навли помидор ва бошқа сабзавотлар экилиб, июнь ва июль ойларида асосий ҳосилни сотишни планлаштирадилар. Натижада июнь, июль ва август ойларида сабзавот сероб бўлиб, сентябрь, октябрь ойларида жуда камайиб кетади. Масалан, 1970 йил маълумотига кўра, Фарғона шаҳар колхоз бозорида барча хўжаликлар томонидан етиштирилган сабзавотнинг 78,8 проценти июнь, октябрь ойлари орасида сотилиб бўлган. Полиз маҳсулотларининг 73,3 проценти август-сентябрдаёқ сотилиб бўлган.

Шундай қилиб, шаҳар атрофи хўжаликларида сабзавот етиштиришни тартибга солиш учун хўжаликлардан сабзавотни, айниқса помидорни сотиб олиш нархини тартибга келтириш керак. Чунки июль охири, август бошларида шаҳар атрофи хўжаликлари помидор сотиш планини бажаргач, айрим хўжалик раҳбарларининг айби билан кўп ҳосил ерда қолиб кетади. Ёки унга ишлов бериш тамомила тўхтатиб қўйилади. Натижада маринад қилиш учун консерва заводларига келтирилаётган кўк помидорларнинг сифати йилдан-йилга пасайиб кетмоқда.

Сабзавот, картошка ва полиз маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда, айниқса, юксак агротехника қоидаларига амал қилиш, илғорлар тажрибаси асосида ҳосилдорликни кескин ошириш муҳим аҳамиятга эга. Фарғона водийси шаҳар атрофидаги илғор хўжаликларда сабзавотнинг гектаридан 450-500 центнер ҳосил етиштираётган бир пайтда, шаҳар атрофи хўжаликларидаги ўртача ҳосилдорлик 230 центнердан ошмаяпти. Агар барча водий шаҳар атрофи хўжаликларида такрор экиш йўли билан 3256 гектар сабзавот майдонининг ҳар гектаридан 300 центнердан ҳосил етиштиришга эришилганда ҳам, 97,7 минг тонна сабзавот етиштириш мумкин бўлар эди. Шунингдек, барча шаҳар атрофи хўжаликларида экилаётган 1434 гектар картошка майдонининг ҳар гектаридан ўртача 130 центнердан ҳосил етиштиришга эришилганда, 37-38 минг тонна картошка етиштириш мумкин бўлар эди. Медицина нормаси бўйича бир кишининг йилига 64 килограмм картошка истеъмол қилишини назарда тутсак, у ҳолда шаҳарлар аҳолиси учун 1970 йилга 51,4 минг тонна картошка зарур бўлса, шаҳар атрофи хўжаликларида етиштирилган картошка билан водий шаҳарлари аҳолисининг 75-80 процентини таъминлаш мумкин бўлур эди.

Сабзавотчиликни ривожлантириш ва унда меҳнат самарадорлигини ошириш соҳасида механизацияни кенг жорий қилиш зарур омиллардан биридир. Маълумки, сабзавотчиликнинг деярлик ҳамма тармоқлари ҳам дон хўжалиги, пахтачилик ва мевачиликка нисбатан кўп меҳнат талаб этади. Лекин ҳозиргача сабзавот қатор ораларини ишлаш, ҳосил йиғиш ва бошқа ишлаб чиқариш жараёнининг кўп қисми қўл кучи билан амалга оширилади. Шунинг учун мамлакатимизда сабзавотчилик учун ишлаб чиқарилган машиналарни маҳаллий шароитга мослаштириш ва улардан кенг фойдаланиш кўплаб меҳнат ресурсларини сабзавотчилик д а н озод қилиб, улардан саноатда ва хўжаликнинг бошқа тармоқларида фойдаланишга имкон яратади.

Яна муҳим масалалардан бири сабзавот зараркунандаларига қарши курашишдир. Бу борада ҳам ҳар бир сабзавот экинига тушадиган зараркунандаларнинг тарқалишини ўрганиш ва уларга қарши кураш чораларини топиш, ҳосилдорликни оширишда катта аҳамиятга эга.

Аҳолини йил бўйи барра сабзавотлар билан таъминлашни яхшилаш мақсадида шаҳар атрофи хўжаликларида теплица ва плёнка остида сабзавот етиштиришни кўпайтиришга эришиш керак.

Юқоридаги тадбирларни амалга ошириш натижасида, водий хўжаликларида картошка, сабзавот ва полиз маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш, аҳолини бу маҳсулотлар билан йил бўйи таъминлашни яхшилайди.

З. АКРАМОВ,
география фанлари доктори, профессор.

Р. УСМОНОВ,
Фарғона Давлат педагогика институтининг катта ўқитувчиси.

СПОРТ

ДАВРА ЯКУНИ

Олмаотанинг «Автомобилист» командаси мамлакат хоккей чемпионати «А» класси Шарқий зона иккинчи группаси командалар орасида ғолиблик қилиб турибди. Ана шу зона мазкур группасида биринчи давра ўйинлари тугади. Давра якунланиши арафасида Тошкентнинг «Спартак» командаси 3 очко жамғарди. Бу, Прокопьевскнинг «Шахтер» командаси билан учрашувда қўлга киритилди. Спартакчилар шахтерчилар билан дастлабки ўйинда 4:2 ҳисобида ғалаба қозондилар. Такрорий учрашувда кучлар тенг келди — 2:2. Республикамиз хоккейчилари командаси шу тариқа биринчи даврани 29 очко билан якунладилар.

ЎЗБЕКИСТОН РЕКОРДИ

Самарқанднинг «Динамо» стадионида енгил атлетика бўйича мусобақалар бўлди. Тошкент ва Самарқанд атлетикачиларининг бу учрашувлари натижасида республикамизнинг янги рекорди ўрнатилди. Самарқандлик С. Жоголев диска иргитишда Ўзбекистондаги тенгдошлари ўртасида энг юқори натижага эришди. У дискани 48 метру 54 сантиметрга улоқтириб, республика рекордини ўрнатди.

ЎҚИТУВЧИЛАР СЕМИНАР-КЕНГАШИ

Республика ўқитувчилар малакасини ошириш институтининг ташаббуси билан Андижон область Москва райони ҳамда Шаҳрихон шаҳри мактаблари жисмоний тарбия ўқитувчиларининг семинар-кенгаши бўлди.

Семинар-кенгаш Тельман номли 19-мактабнинг яқингинада фойдаланишга топширилган биносида ўтказилди. Йиғилганлар республика Маориф министрлиги ўқув-методик кабинетининг методисти Н. Абдеевнинг «Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда жисмоний тарбия фанининг ривожланиши», республика ўқитувчилар малакасини ошириш институтининг кабинет мудири А. Қаюмовнинг «Мактаб раҳбарлари жисмоний тарбия дарсларини қандай таҳлил қилишлари керак», Андижон область ўқитувчилар малакасини ошириш институтининг методисти Н. Ёқубовнинг «Жисмоний тарбия бўйича синфдан ташқари ишларни ташкил этиш» мавзуларидаги ва бошқа докладларни тингладилар. Ўқитувчилар тажриба алмашдилар. Уларга Тошкент шаҳридаги 96-мактаб ўқитувчиси Т. Қўқоновнинг дарс ўтиш методлари тўғрисидаги фильм кўрсатилди.

А. ИМОМХЎЖАЕВ.

УЛУҒ ВАТАНИМИЗДА

Янги цех

◆ Горькийдаги Дзержинский номли «Капролактам» комбинатида поливинил хлорид ишлаб чиқарадиган янги цех ишга тушди. У йилига ўн минг тонна маҳсулот бера олади. Шу миқдордаги порошокдан тўққиз миллиардга яқин граммафон пластинкаси тайёрлаш мумкин.

Тажриба қурилиши

◆ Краснодар. Тимошевскийда қурила бошлаган комбикорма заводи бир кеча-кундузда Кубань хўжаликларига 300 тоннадан ортиқ маҳсулот тайёрлаб бера олади. Корхона районидаги 15 та колхознинг маблағига қурилаётир. Қурувчилар бригадаси маҳсулот ишлаб чиқарувчи асосий корпусини тиклашга киришдилар.

Завод тажриба тариқасида қурилмоқда. Бу ерда тегирмонлар қуриш учун мўлжалланган типовой темир-бетон конструкцияларидан биринчи марта кенг қўлланилмоқда. Қурилишнинг бир хил деталлардан иборат бундай янги технологияси корхонани фойдаланишга топшириш муддатини қарийб бир йилга қисқартиради.

Дастгоҳларга қизиқиш катта

◆ Совет дастгоҳлари ва темирчилик-пресс ускуналарига чет эл фирмаларида талаб ошиб бормоқда. Масалан, 1971 йили шундай машиналардан 15 мингтаси чет элга юборилган эди. Социалистик мамлакатлар асосий харидорлардан ҳисобланиб, металл ишловчи ускуналарнинг барча экспортга жўнатиладиганидан бешдан тўрт қисми уларга тўғри келмоқда

Ғарбий Европа мамлакатлари билан жумладан Франция билан алоқалар ривожланиб бормоқда. Беш йиллик охирига бориб, дастгоҳ ва темирчилик-пресс ускуналарини чет эл мамлакатларига етказиб бериш икки баравар оширилади.

Планга қўшимча

◆ Череповец. Металлургия заводининг домначилари йил бошидан бери бешинчи марта пландан ташқари минглаб тонна чўян эритишди. Бу ерда ишлаб чиқаришнинг шундай юксак даражасига ҳеч қачон эришилмаган эди.

Энг йирик ҳисобланган Шимолий Магнитка домнасида йигирмадан ортиқ техник такомиллаштириш жорий этилди. Бу агрегатни янги графикка ўтказиш имконини берди. Натижада бир кеча-кундузда ўн икки ўрнига ўн беш марта чўян тайёрлашга эришилди.

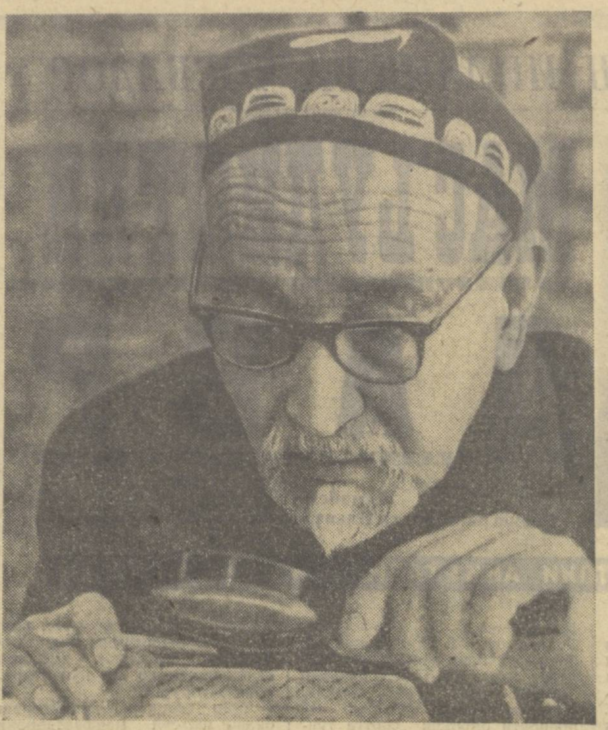

ФОТО конкурс: ЎЗБЕКИСТОН-72

«ШАРҚШУНОС». Абурайҳон Беруний номли шарқшунослик институтининг илмий ходими, филология фанлари кандидати Абдуқодир ота Муродов.

М. Нуриддинов фотоси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Янгиликлар. 11.10 — Қўғирчоқ фильм. 11.30 — Фильм-концерт. 12.30 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Мультфильм. 18.10 — АХБОРОТ. 18.30 — Телефильм. 19.40 — АХБОРОТ. 20.00 — МОСКВА.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.15 — МОСКВА. 20.05 — ТОШКЕНТ. 20.35 — МОСКВА. 20.50 — Кавказлик жиян (оперетта). 22.00 — Эдуард Хиль куйлайди (фильм-концерт). 22.30 — Опереттанинг давоми.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 20.40 — Скапен найранглари (телеспектакль).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25/I да Масхарабозлар, 26/I да Ойжамол.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/I да Парвона, 26/I да Олтин девор, 27/I да Парвоз.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26/I да Севишганлар хиёбони, 27/I да Нурхон.

КИНО

Серафино — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Олеся — «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Жаноб 420 — «МОСКВА», «КЎКЧА», ҲАМЗА (кундуз ва кечқурун).

Сангам (3 серия) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 12.20 минутда, 4 ва кеч соат 7.40 минутда, ўзбек тилида).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА
27, 28, 30 январда
СССР ХАЛҚ АРТИСТИ НАБИ РАҲИМОВНИНГ 60 йиллик юбилейи олдидан
ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ
УЙҒУН
ПАРВОЗ
2 пардали драма
Саҳнага қўювчи — Ўзбекистон ССР халқ артисти А. О. ГИНЗБУРГ.
Режиссёр — Х. ҚЎЧҚОРОВ.
Рассом — Г. БРИМ.
БОШ РОЛЛАРДА:
СССР халқ артистлари — Наби РАҲИМОВ, Сора ЭШОНТЎРАЕВА, Олим ХЎЖАЕВ;
Ўзбекистон ССР халқ артистлари — Ш. ҚАЮМОВ, С. КАРИМОВА, Э. МАЛИКБОЕВА, З. МУҲАММАДЖОНОВ, С. ТАБИБУЛЛАЕВ, А. ТУРДИЕВ, Ж. ТОЖИЕВ, З. САДРИЕВА, Т. СУЛТОНОВА, Ҳ. НАРИМОНОВ, Қ. ХЎЖАЕВ, Х. ХЎЖАЕВА, О. ХАСАНОВ ва бошқалар қатнашадилар.
Спектакль кеч соат 7 ярим-да бошланади.
Касса кундуз соат 10 дан очиқ.
Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА
ТЕЗ КУНДА
ЕРМАК — САРАЕВА асари
М. ЯХЕЕВ таржимаси
НОМЗОДЛАР
(2 пардали драма)
Саҳналаштирувчи режиссёр — Э. МАСАФАЕВ.
Рассом — Л. ОСНОВЕНКО.

Ўзбекистон КП Ленин район комитети ва Меҳнат Қизил байроқ орденли Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институти коллективи, 1943 йилдан КПСС аъзоси, «Бинокорлик материаллари» кафедрасининг мудири, фахрий темир йўлчи, техника фанлари кандидати, доцент

Надим Лутфрахмонович БУРНАЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қилади ва марҳумнинг оиласи ҳамда яқинларига таъзия билдиради.

«Узглавводстрой»нинг «Узоргтехводстрой» тресги коллективи меҳнатни илмий ташкил қилиш бўлимининг группа бошлиғи Р. Х. Зариповага онаси

Нажия Сиддиқовна ХАРИСОВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР.

ЕВРОПА ИҚТИСОДИЙ ҲАМЖАМИЯТИНИНГ ЯНГИ АЪЗОЛАРИ

БРЮССЕЛЬ, 24 январь. (ТАСС). Бу ерда «Умумий бозорга» Англияни, Ирландияни, Данияни ва Норвегияни аъзо қилиб олиш тўғрисидаги ҳужжатларни имзолаш маросими бўлди. Бу тўрт мамлакат Европа атом энергияси бирлашмасига ҳамда Европа кўмир ва пўлат бирлашмасига ҳам аъзо бўлиб кирадилар.

Европа иқтисодий ҳамжамиятини кенгайтириш тўғрисидаги қарорни «Умумий бозор» таркибидаги мамлакатларнинг парламентлари, шунингдек бугун ҳужжатларни имзолаган Англия, Ирландия, Дания ва Норвегия парламентлари 1973 йил 1 январгача ратификация қилса, шу кундан бошлаб мазкур қарор кучга кириши лозим.

Тўртта янги мамлакатни Европа иқтисодий ҳамжамиятига қўшиб олишдан олдин олиб борилган машаққатли музокаралар ўн йил чамаси давом этди.

Маълумки, томонлар ўртасидаги келишмовчилик сабабли ва Франция тўғоноқ солиб қўйганлиги сабабли бу музокаралар бир неча марта тўхтаб қолди.

«Умумий бозор»ни кенгайтиришни истамаётган давлатлар янги мамлакатларнинг, аввало Англиянинг Европа иқтисодий ҳамжамиятига аъзо бўлиб киришига қаршилик қила бердилар, чунки улар Англия АҚШ билан «алоҳида алоқалар»да бўлганлиги сабабли унинг Европа иқтисодий ҳамжамиятида қатнашуви шу ҳамжамият мамлакатларига Америка капиталининг суқилиб киришини осонлаштиради, деб хавотирланмоқда эдилар.

Европа иқтисодий ҳамжамияти мамлакатларининг матбуоти, янги аъзоларни ўз сафига қабул қилган «Умумий бозор» эндиликда олти мамлакат учун эмас, балки ўн мамлакат учун тегишли қарорлар ишлаб чиқиш чоғида энди аввалгидан кўра ҳам каттароқ қийинчиликларга дуч келади деган фикрни айтмоқда.

БАНГЛАДЕШ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИНИ ТАН ОЛИШМОҚДА.

◎

ҚОЧОҚЛАР ЎЗ ВАТАНЛАРИГА ҚАЙТИБ КЕЛМОҚДАЛАР.

◎

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ КУРАШИ.

◎

АҚШНИНГ МАШЪУМ СИЁСАТИ.

СИНФИЙ ЖАНГЛАР

Ҳукумат ва корхона эгаларининг таҳдидларига қарамай, АҚШ ғарби соҳилидаги докерларнинг забастовкаси давом этмоқда.

Забастовка 120 кун муқаддам бошланган эди. Докерлар ўтган йилнинг 6 октябрида забастовкани вақтинча тўхтатишга мажбур бўлдилар. Чунки ҳукумат ишчиларга қарши хавф-хатарли қонунни қўллади. Бу қонун ҳар қандай забастовкани 80 кун давомида тақиқлаш ҳуқуқини беради.

Маъмурият ишчиларнинг қонуний талабларини қондиришдан ҳамон бош тортиб келмоқда. Бунинг устига маъмурлар можарога яна аралашиш билан таҳдид қилмоқдалар. Республикачиларнинг сенатдаги раҳбари Х. Скотт ҳукумат докерларни корхона эгаларининг шартлари асосида ўз ишларини бошлаб юборишга мажбур қиладиган қонун лойиҳасини дарҳол конгресс тасдиғидан ўтказиши лозимлигини айтиб, тўппа-тўғри жазо чораларини қўлланишга даъват этди.

* * *

Италия пойтахти бинокорларининг 24 соатлик умумий забастовкаси бошланди. Минг-минглаб ғишт терувчилар, сувоқчилар, монтажчилар қурилиш майдончаларида ўз ишларини тўхтатдилар. Улар меҳнат шароитларининг ёмонлигига, эксплуатациянинг кучайиб бораётганлигига қарши қатъий норозилик билдиришди. (ТАСС).

ЯНА БИР ШАРМАНДАЛИ ЖИНОЯТ

Президент Никсон ўзининг нутқида, Америка ҳукумати Ҳинди-Хитой проблемасини «вьетнамлаштириш сиёсатини» ўтказиш йўли билан ҳал қилиш ниятида, деган гапни айтди. Аммо, амалда бунинг нималигини жаҳон жамоатчилиги шу ҳафта ичида яна бир марта билиб олиш имкониятига эга бўлди. Америка ҳарбийлари Жанубий Вьетнамда қилган қонли жиноятларни кўрсатувчи янги фактлар очилиб қолди.

Қотиллиги билан ном чиқарган лейтенант Колли Майлай қишлоғида тинч аҳолини қириб ташлаганлиги ва бу қишлоқ Сонгми жамоасига тегишли эканлиги ҳаммага аён. Яна шу жамоага тегишли Микхе қишлоғида ҳам 1968 йилнинг март ойида хотинлар, қариялар ва болалар кўплаб отиб ўлдирилганлиги тўғрисида Пентагон айниқса зўр бериб яшириб келаётган ҳужжатларни журналист С. Херш «Нью-Йорк пост» газетасида эълон қилди. Коллининг жиноятлари фош бўлиб қолганидан кейин жаҳон жамоатчилигидан қаттиқ дакки еган Америка маъмурлари Майлай қишлоғидаги жиноятни фақат шу қишлоқнинг ўзида қилинган жиноят деб кўрсатмоқ учун жуда кўп уриндилар. Энди бундай гапларга ҳатто энг гўл одам ҳам ишонмайди.

Херш фош қилган ҳужжатлар АҚШ империалистлари ва малайларининг Жанубий Вьетнамдаги ҳарбий жиноятларини қоралаш комитети тузиб чиққан ва Озодлик матбуот агентлиги яқиндагина эълон қилган ҳужжатдаги хулосаларни тўла равишда исботлаб берди. Қилинаётган оммавий йиртқичликлар асло онда-сонда бўлаётган жиноят эмас, бундай йиртқичликлар Американинг расмий пропагандаси даъво қилаётганидек, фақат президент Жонсон ҳокимият тепасида турган вақт билангина чекланиб қолган эмас. Тинч аҳолидан қонли ўч олишларни амалдаги «вьетнамлаштириш» сиёсатининг ўзи деса бўлади.

Маълумки, Америка — Сайгон қўшинларининг «тинчитиш» деб номланган операциялари Жанубий Вьетнамдаги урушни «вьетнамлаштириш» программасининг асосий чораларидан биридир. Бу чоралар Жанубий Вьетнамнинг шимолий вилоятларидаги юз минглаб кишиларни махсус қамоқ лагерларига зўрлаб кўчиртиришни ва шу тариқа аҳолини террор қилишни ўз ичига олади. Шу билан бирга Америка агрессорлари ва уларнинг Сайгондаги малайлари демилитаризация қилинган зонанинг жанубидаги вилоятларни одамсиз ерларга айлантиришга уринмоқдалар.

Америка ҳарбийларининг фош қилинган янги шармандали жиноятлари АҚШ ҳукмрон доираларининг, биз Вьетнамдаги урушга чек қўймоқчимиз, деб айтаётган гаплари бутунлай ёлғон эканлигини очиқ кўрсатмоқда. Фактлар Америка ҳукумати бу агрессив урушни чўзаётганлиги ва кучайтираётганлигидан, машъум «вьетнамлаштириш» сиёсати фақат Америка империализмининг Ҳинди-Хитойдаги жиноий мақсадларгагина хизмат қилаётганлигидан далолат бериб турибди.

(ТАСС).

ОЛЬСТЕР. Инглиз солдатлари Белфастдаги бебошликларни авж олдирмоқдалар. Маҳаллий аҳолини ўлдириш ва қамоққа олишлар давом этмоқда. Суратда: инглиз аскарлари Ольстерда тинтув ўтказяпти. ТАСС фотохроникаси.

ЛАОС. Бултур Озодлик халқ армияси ўнг кучлар ва босқинчилар билан бўлган жангларда душманнинг 800 танк ва бронемашинасини яксон қилди. Чапдаги суратда: Лаос ватанпарварлари мажақланган америка бронемашинаси ёнида. ВИА—ТАСС фотоси.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ ХЕЛЬСИНКИ. Финляндия ҳукумати Бангладеш Халқ Республикасини таниш тўғрисида қарор қабул қилди. Финляндия ташқи ишлар министрлигининг ахборотида ана шу ҳақда гапирилади.

◆ ДЕҲЛИ. ПТИ агентлиги хабар беради: Ҳозирги вақтда ҳаммаси бўлиб 5 миллион 725 минг қочоқ Бангладешга қайтиб келган. Қочоқларнинг энг кўпи — 3 миллион 104 минг киши Бангладешга Ғарбий Бенгалиядан қайтиб келишган.

◆ БОНН. Ўтган 1971 йилда Германия Федератив Республикасида озиқ-овқат маҳсулотларининг нархи анча ошди. Озиқ-овқат министрлигининг бу ерда эълон қилинган ахборотида нон нархи 9,5 процент, сут нархи 10,6 процент, балиқ ва балиқ маҳсулотлари нархи 10,8 процент ва тухум нархи 11,3 процент ошганлиги таъкидлаб ўтилади.

◆ БЕРЛИН. Бу ерда эълон қилинган ахборотда қуйидагилар хабар қилинади: ГДР министрлар совети ҳузуридаги статс-секретарь М. Коль билан ГФР федераль канцлери маҳкамасининг статс-секретари Э. Бар ГДР пойтахти Берлинда ГДР билан ГФР ўртасида транспорт шартномасини тузиш тўғрисидаги музокараларни давом эттирдилар.

Музокараларни 2 февралда Боннда давом эттириш тўғрисида келишиб олинди.

◆ СТОКГОЛЬМ. Швеция Бангладеш Халқ Республикасини расмий жиҳатдан таниш тўғрисидаги қарорни асосан қабул қилди. Швеция ташқи ишлар министрлиги бу ерда шу ҳақда хабар берди.

◆ БЕЛГРАД. Югославия Социалистик Федератив Республикаси иттифоқ ижроия вечеси Бангладеш Халқ Республикасини таниш тўғрисида қарор қабул қилди.

◆ МАДРИД. Испанияда ўтган йили нарх-наво 8,1 процент, улгуржи нархлар 5,6 процент ошди. Миллий статистика институти шу маълумотларни эълон қилди. (ТАСС).

СУД ЗАЛИДАН

ҚИЛМИШИГА ЯРАША

«Оргмонтажстрой» трестининг старший инженери В. П. Молоков ўзининг хизмат мавқеини суиистеъмол қилиб ўз қўлига бериб қўйилган кўпайтирувчи аппарат-ротапринтдан пул орттириш мақсадида фойдаланган. Молоков Ф. Энгельс номидаги Тошкент педагогика институтининг илмий ишлари тўпламини мана шу аппаратда хусусий тартибда чоп қилиб бериб бунинг эвазига 500 сўм пора олган. Бундан ташқари у ўзи чоп қилган мана шу «нашрда» бу асар нашр этилган жой тўғрисида сохта маълумотлар берган.

Тошкент шаҳар Ленин район халқ суди Молоковни Ўзбекистон ССР жиноят кодексининг 149 ва 174-моддаларида кўрсатилган жиноятларни қилишда айблаб ишини кўриб чиқди. «Ношир» бир йил аҳлоқ тузатиш ишларига ва 300 сўм пул жаримаси тўлашга ҳукм қилинди.

«Узоргтехстрой» трестининг ходими Д. Я. Белюшкина ўз қарамоғида бўлган кўпайтирувчи аппаратни суиистеъмол қилишда жиноий воситачилик қилганлиги учун 300 сўм пул жаримаси тўлашга ҳукм қилинди.

Чет тиллар институтининг ўқитувчилари Н. А. Суботина ва С. Ҳ. Ҳабибуллаев қилган ҳунук ишлар ҳам судда очилиб қолди. Улар асарлар тўпламини нашр этиш учун пора бериш йўлига тушиб олганлар ва шу мақсадда институтнинг бошқа ўқитувчиларидан пул тўплаганлар. (ЎзТАГ).

Редактор ўринбосари Х. ЁДГОРОВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331453. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 43—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз 54—01. Урганч — 34—55. Фарғона — 4-29-44.